

cum eo dixerunt. Igitur Alexāder ita disponens Hierosolymam: duxit ad reliquas exercitum ciuitates: omnibus eum ad quos peruenit amabiliter suscipientibus. Samaritæ uero metropolim tunc Sicimam nomine habentes: positam iuxta Garizin montē: in quo transgressores habitabant Iudæi: uidentes ab Alexandro ita magnifice Iudæos honoratos: coacti sunt se fateri Iudæos. Nā hmoi Samaritæ naturæ sunt: sicut prius alibi demonstrauius: in calamitatibus merfos Iudæos negant esse cognatos: ueritatem confitentes: & cū uiderint clarum eis aliquod allatum: tunc socios se iudaici generis profiterantur: originē suam a nepotibus Ioseph: Effrai & Manasse recensentes. Tunc ergo claritatem & multū animi sui affectum ostēdentes: occurrerūt regi: paulominus quā Hierosolymitæ. Cūq; laudasset eos Alexander: Sicimitæ adierunt eū cū militibus: quos ad eū Sanaballath trāsmiserat petentes: ut ad ciuitatē perueniret: & templum apud eos positum honoraret q̄ reuertēs: ad ipsos se uenire promisit. Petētes autem tributorū septimi anni concessionem: nam neq; ipsi seminant in eo consuluit: qui essent qui talia postularent. Cūq; respondissent Hebræos se quidem esse Sicimitas autem a Sydoniis nuncupari: iterum interrogauit eos: utrum Iudæi essent illis autem dicentibus non esse: at ego inquit hæc Iudæis cōcessi: sed reuersus q̄dem & a uobis certius edoctus: quæ uisa fuerint agam. Et Sicimitis quidem ita postulationem negauit. Similiter uero amicos Sanaballath se sequi præcepit ad Aegyptum: ibi daturum se eis iugera terræ promittens: quod & postea fecit: Thebaidā custodire prouinciam eis iniungens. Igitur defuncto Alexandro: & principatu a successoribus eius diuiso: templum super Gazirin montem permanit. Et si quis culpam habuisset apud Hierosolymitas: aut de cibo illicito: seu de trāsgressionē sabbatorum: aut de huiusmodi peccato ad Sicimitas recedebat dicens se iniuste culpari. Defunctus est autem illo tempore princeps sacerdotum Iaddus: & Onias filius principatum sacerdotalem suscepit. Et in his constituti Hierosolymitæ debebant.

Continet hic liber gesta centum: septuaginta annorū.

Incipit liber duodecimus antiquitatis iudaicæ.

Vt ptolomeus filius Lagi fraude uel dolis capi ens Hierosolymam uel Iudæam multos migravit ad Aegyptum.

CAP. I.

Alexander rex Macedonum ubi regnum Persarum dissoluit: Iudæamq; disposuit ut prædictum est a uita discessit. Cūq; multos principatus sui successores reliquisset. Antigonus quidem Asiam apprehendit. Seleucus autem Babylo-nem: gentesq; uicinas obtinuit. Lysimacho cessit Hellepontus. Macedoniam rexit Cassander. Ptolomeus filius Lagi Aegyptū possedit. Qui dum aduersum se seditiones haberent: suumque dilatare contenderent principatum: diuturnis bellis ciuitates concussæ: multis ciuibus inter certamina pereuntibus ingemiscabant. Tunc & omnis Syria sub Ptolomeo filio Lagi qui saluator nuncupatur: contraria sui nominis est perpeffa. Nanque hic etiam Hierosolymam depugnauit: fraudibus & dolis ciuitatem die sabbatorum ingressus sub specie sacrificii nequaquam iudæis resistentibus quoniam hostile nihil existimarent: & ideo ociosi ueluti nihil suspecti segnes erant. Qui cum sine labore ciuitatem apprehendisset: crudeliter eis dominabatur. Testis est orationi meæ Ouidius Sabatarcides: qui successorum Alexandri acta conscribens superstitionem nostram pro qua libertatem amisimus exprobrauit: cum hæc diceret. Est gens quæ Iudæa dicitur ciuitatem munitam & magnā Hierosolymam detinens: quæ contempsit sub Ptolomeo constituta dum arma capere deuitasset: & propter superfluum supstitionem sauiissimum dominum pertulit haberi. Sabatarcides quidem hæc de gente nostra conscripsit. Ptolomeus uero multos captiuos a montanis Iudææ: uel a uicinis locis Hierosolymorū. i. a Samaria uel a Garizi trahens ad Aegyptū cōmigravit. Sed cū cognouisset eos quos ab Hierosolymis abstraxerat firmos iusiurandi uel fidei cultores existere cum Alexandro legationem ad eos mittenti sic respōdissent Dario uiuēte contra eū arma nequaq; sumere: post Darii expugnationem multos ad castella deputauit: & pares cū Macedōib⁹ Alexādræ ciues statuit: fidēq; ab ipsis recepit: ut nepotibus suis societatem custodirent: cum & alii non pauci Iudæi sponte ad Aegyptum peruēissent opulētia locorum. Ptolomeiq; munificentia inuitati: quorum nepotes seditiones contra Samaritas dū suæ gentis patriā oblationē seruare festinarent excitabant. Nā Hierosolymitæ defendebant: dicentes suum templum sanctum existere: & immolationes illic transmitti oportere. Sicimitæ uero ad Garizin montem destinari iuebant.

Qualiter filius eiusdem ptolomei qui Philadelphus appellatus est: leges Iudæorum in græcam transtulit linguam: multosq; captiuos Eleazaro principi sacerdotum donauit: & ornamenta deo deuouit.

CAP. II.

Post decimum & secundum annum imperii Alexandri: & post quadragesimum Ptolomei saluatoris: regnū Aegypti Philadelphus obtinuit p̄ ānos trigintanouē: q̄ & legem Iudæorū interpretatus est: & famulātes in Aegypto Hierosolymitas a seruitutis uinculo

resoluit usque ad centum viginti milia ex huiusmodi causa. Demetrius Phalereus super Biblio-
 thecam regis constitutus dum studeret omnia per uniuersam terram inuenta uolumina congrega-
 re: & acquirere si quid audisset dignum industria uel uoluntate regis: quem erga collectionem co-
 dicum munificenter accendi cognouerat: interrogatus a Ptolomeo: quot milia codicum haberet:
 cum uiginti milia iam respondisset. Sed tempore post pauco usque ad quinquaginta milia pos-
 se peruenire: & nunciatum sibi diceret: multa apud Iudæos legum eorum esse conscripta: studio uel
 bibliotheca regali digna: quæ figuris litterarum uel sermone illorum: composita: laborem non par-
 uum præberent: si in græcum mutarentur eloquium: cum uideantur Syrorum litteris similes eorū
 esse figura: equa pronuntiatione uocis: nihil ergo inquit prohibet tuarum pecuniarum sumptu eas
 interpretari: dum in bibliotheca tua illorum quoque leges contineantur. Igitur ex optima De-
 metrii sententia delectatus: postquam studium suum multos colligendi codices demonstrasset:
 scripsit ad principes sacerdotum gentis iudææ hæc fieri demandans. Aristenus autem amicus regi
 necessarius: propter humilitatem morum ab eo dilectus: cum sapius ante n. sus esset Ptolomeum
 petere: quatenus dimitteret captiuos Iudæos qui sub imperio eius essent tempus hoc petitionis pro-
 sperum arbitratus: ante loquitur primatibus custodum regis corporis: Sosibio: Tarentino & An-
 dreæ ut simul laborarent: de quibus petiturus regem accederet. Quorum sententia confirmata:
 cum huiusmodi sermonibus regem adiit dicens. Minime rex oportet una nos spe negligenter de-
 cipi: sed ueritatem intimare. Nam si legem Iudæorum non tantum transcriberes: sed etiam inter-
 pretari pro tua gratia studemus. quā ratione possit hoc fieri: tot Iudæis in regno tuo seruientibus.
 Quos benignitate tuæ munificentiae decet a præsentis iugo seruitutis absolueri: ac deo qui leges ex-
 posuit pro tui regni tutela remittere. Nam cum multa sapius indagassem: cognoui factorem eos
 omnium deum colere: quem nos zena. i. Iouem nominamus: quot omnibus indulget Zena. i. uiue-
 re. Quapropter ad honorem dei quem maxima religione placant: liberos eos patriæ & moribus
 suis restitue. Cognosce tamen princeps me nec affinem esse eis: nec ab eadem gentium natione. ut
 pro illis hæc suggeram: sed dum omnium hominum factorem deum scirem suauiter suos benefa-
 ctors amplecti: ad hanc petitionem perueni. Postquam hæc Aristenus locutus est & rex in eum
 hilari uultu ridentique conspexit: quanta inquit arbitraris milia posse dimitti. Tunc Andreas re-
 spondit dum interfuisset: dixitque paulo plus quam centum milia posse existere. Non paruum
 inquit a nobis Aristene donationem poscis. Sosibio uero cum præsentibus dicente dignum esse
 munificentiam suam. si deo qui regnum ei donauit has gratiarum uices offerret: rex sapienti usus con-
 silio: ne contra eos milites qui eos captiuauerant facere uideretur: & quorum stipendia captiuorum
 absolute minui uiderentur: de suo eos ærario redimere statuit: dum militibus merces annonæ
 præstaretur: & pro singulo captiuo apud eos constituto dragmæ centum uiginti darentur. De qui-
 bus etiam præcepta proponere promisit: per quæ munificentiam suam: & Aristeni petitionem con-
 firmaret. Præterea uoluntas dei affuit: per quam non tantum illos qui a patre eius uel exercitu illi
 translati fuissent: uerum etiam illos: qui sub regno eius præextitissent absolute donaret: uel si qui
 postea superuenissent: pro quorum redemptione plusquam quadringenta talenta sunt a rege largita.
 Vnde & exemplum sanctionis ad manifestandam posteris regis munificentiam custodiri decreuerunt
 quod erat huiusmodi. Quicumque sub nostri patris imperio militantes Syriam & Phœnicem cum
 eo Iudæamque uastauerunt: & captiuos adductos ad nostras ciuitates & prouincias: uendiderunt:
 hos & qui olim sub meo regno existunt: & si quos nunc superduxerant dimittant pro singulo cor-
 pore accipientes dragmas centum uiginti: & milites quidem cum annonis suis: reliqui uero a regali
 mensa redemptionis precium accipiant: Arbitror enim eos sine uoluntate mei patris contra iusti-
 ciam deprædatos: prouinciamque eorum fuisse uastatam. Vnde & multos milites profectos esse co-
 gnouimus: dum ad ægyptum eos traducerent. Iustum ergo conspiciens misereri eis: iubeo confi-
 tutos in seruitute Iudæos omnes dominis eorum antedictam accipientibus summam absolute: nec
 quenquam in hac re fraudem aliquam agere: sed his potius constitutionibus obedire. Dispositiones
 autem meas præcipio: ex quo missæ sunt per tres dies proponi: quatenus ad iudices domini conue-
 niant: corpora statim ostendentes: hoc enim meo credo profuturum imperio. Contumaces uero
 liceat cuique uolenti nunciare: quatenus eorum substantiæ regis possessionibus socientur. Cum
 hæc sanctio regis lecta fuisset: & uisa essent omnia iuste decreta: tantum uero deesse de absolute
 priorum: & horum qui postea ducti Iudæi fuissent: ipse de his sua liberalitate præcepit. Præterea sci-
 ens: subitanam distributionem difficilem existere iussit rerum ministris & regis: sacellariis pecu-
 nias seponere. Quo facto intra septimum diem omnia regis præcepta impleta sunt. & talenta su-
 per quadringenta: sexaginta pro redemptione partita noscuntur: dum & pro infantibus domi-
 ni centum uiginti dragmas exigent: sicut rex pro his demandasset: scribendo pro singulo cor-
 pore prædictam summam exhiberi. Cum hæc secundum regiam uoluntatem munificenter di-
 sposita fuissent: iustum uisum est Demetrio de iudaicis codicibus transcribendis: eius allegare de-
 cretum. Nam nihil frustra a regibus dispensatur: sed omnia cum multa diligentia geruntur.

Quapropter allegationes: uel epistolarum exemplum designauimus: & ornamentorum

rasmifforum multitudinem: & quicquid in uno quoque constructum est. Vnde potest optime opificum ars prospici: & vasorum omnium excellentia agnosci. Allegationis autem exemplum huiusmodi probatur. Maximo regi Demetrius. Præcipiente te o princeps de his quæ hæctenus ad consumationem bibliothecæ defunt: quatenus colligantur: & de his quæ corruerunt ut debitam diligentiam impetrarent: omni studio usus in his: ad noticiam uestram pducio legislationis iudaicæ uolumina nobis cum aliis deesse. Nam figuris hæbraicis: & uoce gentili conscriptas: inexplicabilia nobis existunt. Contigit etiam minus diligenter ea quæ habent transferri: dum regalem prouidentiam minime percepissent: necessarium tamen est hæc apud te cautius exposita reponi. Nam sapientissima & integra legislatio: sic a deo data uidetur existere. Quapropter inquit Acatius abdiripetas: seu conscriptores historiarum nullatenus meminisse eius: nec uirorum qui secundum eiusdem legislationis præcepta uixerunt: eo quod casta nimis existeret: ac non oporteret eam profanis linguis exponi. Si uideatur ergo tibi rex: scribe principi sacerdotum gētis Iudææ: quatenus transmittat seniores ab unaquaque tribu legum peritos: ut cum eis codicum explanationem & consonantiam cognouerimus: & interpretationis rerum cautam expositionem acceperimus: dignos codices tua uoluntate reponamus. Igitur tali suggestionem facta: præcepit rex: ut scriberent de his Eleazaro principi sacerdotum gētis Iudææ: simul etiã de absolute seruentium apud eos Iudæorū: præterea mādaret ei: quia transmisissent ad faciēdas crateras & libatoria: pondus auri talēta quinquaginta: lapidum uero preciosorum inestimabile multitudinē: denunciās etiam custodibus arcarum in quibus lapides seruabant. ut electionem illorū darent opificibus: quatenus quos uellent ad speciem operis tollerent necnon imperauit: ut pecuniæ pro immolationibus & reliquis causis cētum talēta sacerdoti darētur. Narrabo igit factas & modum constructionis eorū. cū declarauero exemplum epistolæ: principi sacerdotū Eleazaro a rege conscriptæ: qui principatus honorem pro tali cā suscepit. Defuncto principe sacerdotum Onia: filius eius Symon successor extitit: qui iustus est appellatus propter pietatem quam in deum: & fauorem quem erga regem habuisse uidebatur. Quo mortuo & filium infantulū relinquire nomine Oniā frater eius Eleazarus de quo sermonē fecimus principatū sacerdoti suscepit: ad quem Ptolomeus huiusmodi litteras destinauit. Rex Ptolomeus Eleazaro principi sacerdotū salutē. Multis habitantibus imperio meo Iudæis: quos per se cum potentes fuisset ad captiuitatem traxere quorum aliquos pater noster ad militiam maioribus stipendiis depurans honorauit alios autē in Aegyptum cum eo ambulantes: castella & eorum custodiam demandauit: ut sint ægyptiis in terrore. Cum uero ego principatum suscepissem: omnes clementer tractaui præsentis ciues tuos: quorum plus centum milia captiuos & seruentes remisit: possidentibus eos pro redemptione pecunias persoluens: atque uigentes numeris militaribus designaui multosque qui mihi uel aula potuissent fidem seruare in palatio constitui: arbitratus deo iocundum pro mea prouidentia uorum ei hoc maximum deuouere. Porro uolens & istis & omnibus per uniuersam terram Iudæis præstare: leges uestras litteris græcis ab hæbraicis trāsclatis: in nostra bibliotheca decreui reponere. Bene ergo facies: eligendo uiros optimos seniores sex: ab unaquaque tribu dirigere: qui per ætatem legum sunt periti: ualebuntque interpretationem earum caute nobis exponere. Nam opinor his perfectis: maximam nobis gloriam præparare. Transmisi uero qui deberent de his uobiscum disputare: Andream primatem custodum mei corporis: & Aristenum mihi dilectissimos: per quos etiam primitias uotorum ad templum: & pro immolationibus: & aliis rebus: transmisi talenta centum. Tu autem manda nobis quæ uolueris fieri: quod gratius amplectimur. Cum regis epistola Eleazaro fuisset porrecta: nimium liberaliter ad eum ita rescripsit. Princeps sacerdotum Eleazarus. Ptolomeo regi salutem. Valentibus uobis cum Arsinoe regina: uel filiis: bene nobis omnia constant. Cum uero epistolam suscepissemus: satis de tua uoluntate sumus gauisi. Congregantes autem multitudinē legimus eam quatenus ostēderemus: quam pietatem erga deum habeas. Demonstrauius secum dum eas pateras quas misisti aureas uiginti: argenteas triginta crateras quinque ad mensam dedicandam: & quæ directa sunt pro immolatione uel renouatione eorum quæ templo defunt: talenta centum: deportata per Andream & Aristenum charissimos tibi amicos: uiros optimos: & doctrina præcellentes: tuaque uirtute dignos. Cognosce uero nos pro tuis utilitatibus: & præter naturam aliquid uelle pati dum reddamus tuis beneficiis quæ multipliciter in nostros ciues largiris. Statim ergo pro te: tuaque uxore: uel filiis hostias obtulimus: & multitudo uota persoluit: ut uobis eueniant quæ desideratis: & tuus principatus in pace custodiatur. Ad interpretandam uero legem quam pro tuis commodis accipere postulas: elegi uiros sex ab unaquaque tribu: quos direximus legem ferentes. Erit autem uestre pietatis uel iusticiæ: ut post legis transcriptionem ad nos eam caute cum portitoribus remittatis. Vale. Hæc quidem princeps sacerdotum rescripsit. Mihi uero non est necessarium uisum: septuaginta seniorum ab Eleazaro missorum nomina declarare: licet intimata fuissent sub epistola. Vasorum tamen magnificentiam ad constructionem quæ deo rex direxit: non incongruum exponere putauit: quatenus omnibus munificentia regis erga deum dilucidetur. Siquidem ipse largos sumptus præstitit: & semper opificibus opera transmittabat: nihil construi desidiose concedens: quorum de singulis qualis fuerit magnificentia narrabo: quamuis

historia narrationē eorū minime deponat: regis enim diligētiam uel munificētiam ita legentibus
 arbitror aperiri. Primus autē de mēsa differemus. Igitur habebat rex in proposito suo ualde maximā
 mensam conficere. Præcepit autem dedicatā in Hierosolymis mensæ quantitātē cognosci: si possit
 maior fieri. Cūq; percepisset qualis esset illic constituta: & quia nihil prohiberet maiorem construī
 dixit quintuplam magnitudinē uelle se facere: sed timere ne ad ministerium pro magnitudinis quā
 titate inutilis fieret. Nam non eam tātum ad spectaculum deuouere: sed etiam ministeriis: habilem
 uoluit dedicare. Quapropter arbitratus mediocrem priorem mensam auri inopia confectam: ma-
 gnitudine quidem superare priorem noluit: uarietate uero uel pulchritudine materiali clariorem
 conficere iudicauit. Sagax ergo ad discernendum uariarum rerum naturam erat: & inuenire no-
 uas ammirandasque facturas: quæ sine descriptione fuissent. Harum ipse prudenter inueniebat ef-
 fectum: & ostendēs artificibus: ita perfici enunciabat: ut quæ descripta fuissent: eorum cautam simi-
 litudinem euidenter opifices imitarentur. Promissa ergo complentes: mensam describere festina-
 mus. Huius duorum semis cubitorum longitudinem: latitudinem unius semis construxerunt: to-
 tam de auro formantes eam. Coronam quidem in palmam conferunt: frontispicia uero uersatilia:
 sculpturam habentia: ornatam in speciem restis ex tribus partibus mare simulantibus. Triangulis enim
 existētib; frontispiciis unusquisq; angulus eandem formæ dispositionem habebat. Quæ dum
 uerteretur: unam & non diuersam speciem demonstrabat coronæ. Porro pars quæ sub mensa
 erat inclusa: pulchre constructa fulgebat: pars autem quæ de foris apparebat: artificii decore plus
 cuncta splendebat: quia uisui uel spectaculo patebat. Vnde proceritate partium ambarum acutari
 fieri contigerat: ne ullus angulus trium ut prædiximus existentium in transductione minor uide-
 retur. Dispositi uero erant in modum funium torno factorum præciosissimi lapides: aureis sperulis
 per foramina conclusi. Partes autem quæ per latera coronæ cernebantur: in speciem ouorum opti-
 mo lapide factorum figurate nitentur: sculptura uirgularum imitata: quæ spisse circa mensam uolue-
 bantur. Ouorum autem dispositionem circūduxerunt opifices: ornatamq; omnium fructuum natu-
 rarum: uuas pendentes: aristas surgentes: mala grana conclusa. Lapidem autem secundum genus prædi-
 ctorum fructuum ad proprium uniuscuiusq; colorem formatos: circa totam mensam ex auro ligau-
 erunt. Sub corona quoq; ouorum similis ordo: seu uirgarum constiterat: ut ex ambabus partibus ean-
 dem operis uarietate cauāq; speciē mēsa constructa præferret: ne frontispicii uel coronæ posito in al-
 teram partem mēsa cōuersa: fieret diuersa: sed eadē usq; ad pedes facies opis extēderet. Nam ducti-
 le aurum quattuor digitis latum: secundum totam mensæ latitudinem super quod pedes eius im-
 ponerent: fecerunt: deinde sperulis & clausuris eos cum corona mensæ construxerunt: ut eundem ar-
 tificii: uel magnificentiae uisum præberent. in quacūq; partem mensa conuertaretur. Super mēsam
 autem Mæandrum fluiuium sculpsērūt: lapides præciosissimos in medio eius tanquam stellas uario
 colore ponentes. Nam carbunculum uel smaragdum iocūdo aspectu fulgētes miserunt: aliorumq;
 genera lapidum qui uel industria uel emulatione digni: per excellentiam naturæ cunctis existunt.
 Post mæandrum autem completum: in speciem funis quiddam circūferebatur: in medio figuram
 sublongā & rotundam habens: super quod crystallinus lapis erat electrum impositi pari pene for-
 marum aspectu: qui delectationem miram intuentibus præstabant. Capita uero pedum eius simi-
 lia liliis fabricauerant: curuationem brachiorum habentia sub mensa reflexam: intus uero rectam
 instar liliæ germē uidebatur: quæ lapis carbunculus in palmum factus: figuram crepidinis ostendēs:
 & latitudinem octo digitorum habens sustentabat. Nam super eum pedum omne pondus initeba-
 tur. Sculpsērunt et tenuissimo uel laboriosissimo torno unūquēque pedum: in quibus hederæ uel
 uitis palmites cum uuis existentibus eminebant: ut nihil a ueris discrepare putarentur. Siquidem ad
 aure flatum per tenuitatem & extensionem summitatis suæ commotæ: imaginationem naturalium
 arte præbebant. Verum etiā figurā totius mensæ tribus tabulis construxerunt: compagine prius in in-
 uicem ita colligata: ut uisibilis existeret: nec intelligeretur eorum insertio. Grosstitudo uero mensæ
 non minus dimidio cubito fuisse dinoscitur. Talis ergo uotiuā mensa multa regis munificētia: uel
 præciositate materiæ: ac uarietate pulchritudinis: & industria artificum studiose perfecta est: & licet
 magnitudine prioris deo deuotæ mensæ non destinaret: artificio tamen & nouitate: uel claritate fa-
 cturæ: ualde melior & splendidiore elimata fugebat. Crateras etiam aureas duas fecerunt: sculpturam
 uiperam ab inferiore parte usq; ad cingulum habentes: lapidibus uariis in squāma conclusis. De his
 super eos fecerunt Mæandrum altum cubito: compositione lapidum diuersorum: specie magna ful-
 gentem: in quo uirgarum ordo instabat: de quibus complexionibus simul usq; ad labrum protrahe-
 batur. Per medium quoq; quattuor digitorum sculptura pulchris lapidibus inserta: decorē craterum
 ostendebat: quorum labra liliorum foliis: & uuarum floribus in orbem productis corona comple-
 tebatur. Et aureas quidem crateras duas: capientes utrasque amphoram huiusmodi construxe-
 runt. Argentei uero clariorem speculis splendorem emittebant: ut certius in his facies aspi-
 cientium uiderentur. Insuper fecit rex pateras triginta ex auro necnon lapide præcioso: & circū-
 date foliis hederæ: uel auratis bratteis: quasi uitis celatura artificiose obumbrabantur. Hæc ideo
 ita fiebant quod per scientiam opificis arte mira reliquos antecirent: & multo melius studio uel mu-

nificentia: regis formabantur. Non enim tantum incessanter & large artificibus impedia præstabat: quanto etiam publicoꝝ negotioꝝ relictis regiminibus: ipse operantibus semp instabat: & frequenter artifices uisitabat. Quapropter opera opificum diligētia regis & industria feruente propēsus imminebat. Cūq; hæc ad Hierosolymam transmissa Ptolomei uoto fuissent: & princeps sacerdotum Eleazarus ea deo dicasset: portitores eorum honorans: donaq; regi deportanda præstans ad eum remisit. Ergo postquam Alexandriam peruentum ē: & Ptolomeus præsentiam eorum cum septuaginta senioribus audiuit: statim Andream & Aristenum legatos euocari præcepit. Qui ueniētes: epistolas quas a principe sacerdotum deportauerunt obtulerunt: & ea quæ uerbis eos differere iusserat edixerunt. Studens autem colloqui senioribus ab Hierosolymis pro interpretatione legum directis: diuersos quidem qui pro suis causis aderant denunciavit dimitti: mirabilem hæc & præter consuetudinem faciens dimissionem: ut qui propter huiusmodi causas ducebantur: post quintum diem eum adirent. Legati uero post mensam a rege tunc dimisi: illos ab Eleazaro distinatos expectabat. Dūq; seniores illi cum donis quæ regi deportanda princeps sacerdotum eis dederat aduenissent: cū uoluminibus transierunt: in quibus litteris aureis conscriptæ leges continebantur. Et rex eos de codicibus percunctabatur. Cum uero reuelarent: & ostenderēt tenuitatem membranæ: uel in comprehensibilem eorum compaginem rex miratus ē: q; ita fuissent compacta. Dumq; hoc diu fecisset: gratias inquit ago: uobis quidem q; uenistis: maiores uero illi qui uos destinauit: sed ante omnia deo: cuius hæc leges uenerandæ probantur. Cūq; clamassent seniores: uel hii qui præsentibus erāt: orantes prospera regi diuinitus euenire: nimium delectatus: prorupit ad lachrymas. Nam sapius natura hoc summo gaudio patitur: quod ēt dolentibus solet accidere. Tunc iussit Codices primatibus officii designari: uiros autem osculatus æquum dixit eē: primum ad eos facere sermonem pro quibus eēt uocati: immo & diem quo ad eum deducti fuissent: clarum singulis annis per totum uitæ suæ tempus celebrare se promisit. Nam euenit eūdem esse primum præsentia illorum: & uictoria diem: quo Antigoni nauali prælio uicerat. Epulari etiam secum eos præcepit: hospitiq; in arce denūciauit eis omnia deputari. Nicanor autem super susceptionem peregrinorum constitutus: Dorotheum uocās: qui de his curam habebat: iussit singulis necessaria præparare. Nam ita dispositum a rege fuerat: ut alimenta quibus singulæ ciuitates utuntur: exhiberentur diligenter consuetudini peregrinorum ad eos uenientium: & eis omnia ad nutum eorum pararentur. quatenus cibus solitis magis delectarentur: ne forsitan corrupti extraneis grauaretur: quod & circa istos effectum est. Dorotheo uero quæ pro sinceritate uitæ super hæc rex constituerat: per quem: & præparauerat omnia: quæ ad huiusmodi conuenient conuiuia hæc implēte: partem quidem mediam eorum ad dexteram suam: reliquos autem post eius accubitus: nihil prætermittens: quod ad eorum honorificentiam pertineret. Postquam autem ita discubuerunt: iussit Dorotheo solita ministrare: quibus omnes Iudæi ad eum uenientes utebantur. Tunc itaq; sacros precones & imolatores & alios qui uota faciunt recusauit: & unū e senioribus nomine Heliseum sacerdotem existentem: rex petiuit facere orationem. Qui in medio stans regi bona & subiectis eius optauit: & post plausus cum gaudio & clamore omnium surrexerūt & residentes ad epulationem & delicias paratas se contulerunt. Præterea rex quantum satis ei uisum est cœpit philosophari: & unumquēq; eorum naturales percunctari sermones: & ad contemplationem questionis accendere: cauteq; illis ad omnia respondentibus quæ eis obiecta essent & explanantibus: gauisus: per duodecim dies hoc conuiuium instraxit. Et qui uult singula cognoscere: quæ in conuiuio præparata sunt: legat uolumina Aristeni: quæ propter hæc conscripserat: & agnosceret. Mirante uero eos non tantum rege sed etiam Menedemo philosopho: dicente omnia per prouidentiam dispensari: ideoq; uirtutem & pulchritudinem uideri: destitit rex quidem de his facere sermonem. dicebat autem maxima sibi bona per præsentiam eorum fieri: nam profuisse ei: quod didicisset ab illis: quemadmodum deberet regnare: iussitq; dari singulis talenta tria: & deputauit illis: qui eos perducere ad diuersoria deberent. Postquā uero tres excesserunt dies: congregans eos Demetrius: transit ad studium maris: & unum transiens potestatem: adiit partes aquiloni coniunctas conciliunq; fecit in domo prope littus stante: & apta secretis ad cognitionem negotiorum. Vbi eos perducingens: petebat omnia quæ opus habebant ad legis interpretationem: ut ipsis præsentibus dicerent: & incessanter opus implerent. Cūq; illi munificenter: & laboriose cautam interpretationem facerent: usq; ad horam nonam in hoc sedentes: ad curam corporis uertebantur: ita inuitante eos Dorotheo: uel opulenter conuersationis salubria præbente. multaq; etiam ex his quæ regi parabantur. Mane autem ad aulam uenientes: Ptolomeum salutabant & rursus ad eundem locum rediebant: & manus in mari lauantes: & seipsos purificantes ita legis interpretationi uacabant. Itaque transcripta lege & opere interpretationis ad effectum per. lxxii. dies transacto. Congregans Demetrius Iudæos omnes ad locum in quo translatae leges fuerant: præsentibus etiam interpretibus legit eas. Cūq; multitudo: amplexa legem: uel seniores eius interpretes: Demetrium eo quod magnarum rerum inuentor esse uideretur laudasset rogauit etiam: ut & præsidibus suis daretur legenda: & petierant omnes sacerdotes interpretes: seniores: & præpositos gentis: ut bene interpretata: permaneret immobilis. Cum uero omnes sententiam laudassent: iusserunt: ut si quod aut superfluum: aut minus ali-

quid scriptum uiderent in lege: hoc despicerent: & manifestum facientes emendarent: hoc castigantes: ut quod semel iudicatum fuerat bene se habere: sempiterna memoria remaneret. Gaius ergo rex & uidens uoluntatem suam ad utilem rem esse profectam: & delectatus relictis legibus: & sensum & sapientiam: & legislatores obstupescens: ad Demetrium sermones facere coepit: quod ita mira existeret legislatio quod nemo neque historiographus: neque poeta meminisset eius. Cui Demetrius respondit neminem fuisse ausum: harum legum tangere conscriptionem quod diuina & uenerabilis esset: & quia lesi sunt quidam a deo hoc praesumentes. Significabat uero: qualiter Theopompus uolens in historia aliquid de his conscribere: sit mente turbatus: plus triginta diebus: & cum ad se reuersus cum humilitate a deo ueniam supplicaret: dei sibi clementiam factam suspicatus esset: necnon & in somnis uiderit: quod ei ideo accidisset: quia diuina scrutatus esset: & proferre ea ad homines impuros uellet: cum conscribere quieuisset recepit sensum. Referebat autem & de Theopompo tragicorum poeta dicens: quia cum nifus fuisset in aliquo dramate eorum meminisse: quae in diuino uolumine continentur: oculis obscuratis recognouit causam suae cecitatis: & ita liberatus est a passione deo ueniam indulgente. Haec ergo rex pure suscipiens petiuit interpretes: frequenter ad se de Iudaea proficisci: hoc enim eis ad honorem & ad donationem ab eo profuturum dicens: nunc uero iustum esse eos dimitti dicebat: sponte autem ad eum uenientes: omnia quae aequum esset sapientiam eorum imitari: & pro sua maiestate dignum largiri promisit. Et quidem tunc remisit eos donans unicuique optimas tres stolas: & auri talenta duo & calicem unius talenti: totumque conuiuatorium. Principi autem sacerdotum Eleazaro destinauit per eos lectos cum aureis pedibus decem: & conuenientem eis super pelectilem: & calicem talentorum triginta: super stolas decem: & purpuram: & coronam decorandam: & lineas de bysso centum: praeterea & pateras: & trullam: & libatoria: & crateras aureas duas deuouendas. Petiuit autem & per epistolas: ut si quis de his uiris uoluisset reuerti ad se eum permitteret: dum nimium delectaretur cum eruditis habere sermonem: & diuicias suas libenter talibus impartiri. Huiusmodi quidem causam ad honorem & gloriam Iudaeorum Ptolomeo nomine Philadelpho fieri contigit.

Quemadmodum honorauerunt reges Asiae gentem Iudaeorum: ciuesque multos ex ipsis in subiectis suis ciuitatibus statuerunt. CAP. III.

Mpetrauerunt autem & a regibus Asiae honorem: quomodo cum eis castrametati sunt. Nam Seleucus nomine Nicanor in ciuitatibus quas per Asiam edificauerat: & inferiore Syria: & in ipsa Metropoli Antiochia republica sua dignos eos effecit & aequum eis honorem cum habitatoribus Macedonibus & Graecis deputauit. Haec uero in eadem conuersatione eos aliquando mansisse signum est: quod Iudaei nolentes alienigenae: uti oleo: accipiunt diffinitam quandam a principibus olympiaci certaminis pro precio olei pecuniam: populorum Antiocheno in praesenti bello uolenti soluere consuetudinem. Mutianus praefectus tunc Syriae constituta seruauit: & post haec imperatoribus Vespasiano & Tito orbis terrarum supplicauerunt Alexandrini & Antiocheni: ut eis ius reipublicae de reliquo cum Iudaeis non deberet esse commune: nec impetrauerunt. Unde potest considerari romanorum modestia: & potius magnificentia Vespasiani & Titi. Qui cum multa pericula bellando contra Iudaeos sustinuisset: acerbe ferentes quod se tradere noluisset: sed usque ad finem pugnantem permansisset: nihil penitus eis de hoc quod dudum praestium fuerat abstulerunt: sed simul & priorem iram & petitionem magni populi Alexandrini & Antiocheni uiuaciter expulerunt: dum nihil neque pro amicitia ad gratiam istorum: neque pro inimicitia deuictorum concederent: quatenus persolueretur aliquid pristinae Iudaeorum utilitatis: dicentes eos in pugna dedisse poenas: qui arma coeperunt: insontes autem non esse iustum sua possessione priuari. Simile uero & Marcum Agrippam erga Iudaeos sensisse cognouimus. Nam motis contra eum, Cretensibus: & peretibus Agrippae: ut conuersationem quam eis Antiochus Seleuci nepos: quod apud graecos deus nuncupatur dederat soli possideret & dicentibus: ut si cognati essent eorum Iudaei: coleret priores eorum deos: habito iudicio Iudaei uicerunt: ut suis utatur moribus: desedere eos Nicolao damasceno. Nam Agrippa interlocutus est: nihil inouare eis licere. Siquis autem certius haec uult nosse: legat nicolai centesimam & uicesimanterciam & quartam historiam: & Agrippae quidem iudicium non esse forsitan admirandum. Non enim pugnat tunc gens nostra aduersus romanos. Vespasiani est & Titi magnificentiam quilibet detentius obstupescit: quod post tot bella tantaque certamina quae contra nos habuerunt tam pie dispositi sunt. Reperita autem oratione: unde ad haec uideor esse digressus. Iudaeos igitur sub imperio magni Antiochi regentis Asiae constitutos contigit multa tollerasse: dum terra eorum diuersis calamitatibus subiaceret: cum illis humilem Syriam habitare uidebant. Nam cum Antiochus pugnasset contra Eupatorem Ptolomeum: & eius filium Ptolomeum: cognomine Epiphanem: laborare contigit eos cum uincere & uicto: & eadem pati ut pares existerent: naues turbatae & tempestatibus fluctuantes: dum iter foelicitate & calamitate Antiochi fuissent communiter constituti. Cumque uicisset Ptolomeum: Antiochus Iudaeam recepit. Defuncto uero Ptolomeo filio Eupatore: filius eius magna uirtute militum misit: & ducem Scopam nomine: contra humilem Syriam multasque eorum ciuitates coepit. Ex quo nostra gens expugnata adiecta ei est: & non post multum Antiochus Scopam uicit: configens contra eum iuxta fontem Iordanis: & multos ab exercitu eius prostrauit.

Postea uero Antiocho capiente Syriae ciuitates: quas Scopa tenuerat: ex Samaria sponte gens Iudaeorum ad eum transiit: in ciuitatem omnem eius exercitum suscepit: & elephantis abundanter alimētia praeberunt: & obsidēte eos qui ab Scopa in arce Hierosolymorum relictī sunt custodes: prouino animo auxilium praestiterūt. Igitur Antiochus iustum arbitratus Iudaeorum erga se studium liberaliter remunerandum: scripsit magistratibus & amicis testimonium exhibēs q̄ ab eis bene tractatus est: sed & donationes quas eis pro gratia retribuere cogitauit: manifeste illis innotuit. Referant uero epistolas quas magistratibus de ipsis scripserat: praepōnēs testimonium: quod nobis p̄bet Polybius Megalopolytanus in undecima historia sua ita dicens. Ptolomei dux Scopa ad superiora uadens loca: superauit hiemis tempore gentem Iudaeorum. Dicit namq; & in eodem uolumine: qualiter Scopam Antiochus deuincens. Bythyniam & Samariam: & Abella: & Gadera cepisset. Paulo post uero tradiderunt se ei Iudaei: qui circa templum habitabant. Factae autē apparitionis in templo ad aliud tempus narrationē differamus. Polybius quidem haec in historia conscripsit. Nos autē reducamus orationē ad narrationē priorē: intimantes epistolas regis Antiochi. Rex Antiochus Ptolomeo salutem. Iudaei mox ut prouinciam eorum ingressi sumus: liberalitatem circa nos suam ostēderunt: & uenientes ad ciuitatē clare nos susceperunt: cum senioribus & principibus occurrentes: & abunde ministrauerunt militibus: & elephantis uictualia & nobiscum ad arcē pugnauerunt contra custodes Aegyptiorum. Ergo dignum & nos iudicamus eos remunerari: & reficere ciuitatē destructam: & rursus in eam habitatores congregare dispōs. Et primū constituimus: p̄pter pietatē eis p̄stari ad imolatiōes uictimarū: & uini & olei & libaminis p̄cium argēteorū uiginti milia: & ad simillam secundū prouincialē legē tritici modios mille quadringentos septuagintaquinq;. Praeberi autē haec inquit eis uolo secundū mea mandata: & opus templi construi: & porticus & si quid oportet aliud restitui. Materies autem lignorum deponatur ex ipsa iudaea: & ab aliis gentibus: & a libano: nullo p̄ his exigente uestigal. Similiter & in aliis in quibus oportet clarissimam: templi fieri uolumus edificationem. Conuerteretur omne genus eorū secundū proprias leges: relaxētur & sacerdotes & scribae templi & cantores sacri a tributis: quae pro suo capite dabant: & regio uestigali: uel ab aliis cunctis oneribus: ut pro opere eorum ciuitas habitationibus hominum apra reddatur. His quoq; qui uel nunc habitant: uel habitaturi conueniunt: donamus tributa usq; ad mensem hyperberetheū: & per tres annos liberamus a tertia parte fiscalium: quatenus eorum lesio releuetur. Et quicumque ab ipsa ciuitate ad iuga seruitutis abstracti sunt: ex ipsis genitos libertati donamus: & substantias eis reddi praecipimus. Epistola quidem haec continebat. Ornato autem templo: edictum per omne suum transmisit imperium: in quo continebatur neminem alienigenarum intra muros templi ingrediendi habere licentiam: nec Iudaeos nisi quibus mos est: purificatos secundum patriam legem: neq; inferri ciuitati equinas carnes: neque mularum: neque ferarum mansuetarum uulpium: aut luporum: aut leporum: aut pardorum: & generaliter omnium animalium quae Iudaeis interdicta sunt: ut nec pelles eorum liceret afferri: neq; horum aliquid intra ciuitatem pascere: sed solitis parentum uictimis: ex quibus & deo oportet sacrificare: uti permissum est. Qui autem aliquid horum transgressus fuisset: iussit ut multatus pecuniae praestaret sacerdotibus dragmas tria milia. Scripsit etiam testimonia nostrae pietatis: & fidei praebens: cū rebelles Phrygas & Lydos adisset: eo tempore: quo ad superiores Persarum ierat prouincias iubens Zeusidi carissimo: ut mitteret quosdam nostrorum a Babylone ad phrygiam: ita per epistolam suam mandans rex Antiochus Zeusidi patri salutem. Si sani estis: bene est: sanus & ego sum. Audiēs autem phrygas & Lydos rebellare magna cogitatione per motus consilium animo percepi quid oporteret fieri. Placuit autem ad castella uel necessaria loca Mesopotamiae & Babyloniae Iudaeorum domus duo milia cum apparatu suo deducere: credo enī fideles nobis eos custodes futuros propter pietatem: quam circa deum habent. Nam testificantur parētes nostri fideles eos: & prouinum animum habere in his quae petiti fuerint. Volo igitur licet difficile esse credam migrari: ut permittas eos legibus propriis uti: & cum eos ad praedicta loca migraueris: ad edificandas sibi domos locum unicuiq; distribui: terramq; colendam dari: & uitium plantationes & tributa fructuum terrae concedere per annos decem. Accipiant uero usquequo fructus colligant triticum ad cibum seruorum quod eis sufficiat: ut nostram impetrantes clementiam: prouiores seipso erga nos praebant. Praeterea prouidentiam faciens eorum gentis secundum possibilitatē: quatenus a nullo molestiam patiantur. De amicitia quidem magni Antiochi & Iudaeorum: haec a nobis pro testimonio dicta sunt. Postea uero ut amicitiam & foedus Ptolomeus cum Antiocho coposuit: dedit ei filiam suam Cleopatram ad nuptum: concedens ei humilem Syriam: & Samariam: & Iudaeam: & Phoenicem dotis nomine. Diuisis autem in utrunq; regem tributis: unusquisq; sublimissimus patriae suae colligēs uestigalium summam statuam regi offerebat. Eodem uero tempore Samaritae insoeliciter agentes: multa contra Iudaeos mala fecerūt: terramq; eorum depopulantes: multos inde captiuos trahebant: quae facta sunt sub principe sacerdotum Onia. Nam defuncto Eleazaro principatum sacerdotii patruus eius Manasses suscepit: cuius post finem uitae Onias eo in honore successit filius existens Simonis cognomine iusti: qui Simon frater Eleazaris: sicut praediximus: erat.

De infelicitate Iudæorū quam postea emendauit Ioseppus filius Tobia: componēs amicitias cū
 Ptolemeo cognomine Epiphane. CAP. III.

Ost autem Onias paruulus mente: & pecuniis auarus existens: pro populo regibus
 uestigal quod patres eius ex propriis dabant idest uiginti talenta pecuniarum nō red-
 dens ad iram regem Ptolemeum cōmouit: qui & legatum transmittens ad Hierosoly-
 mam: culpabat Oniam non reddentem tributa: & interminabatur: ut si non acciperet
 tributa: terram eorum ad iugera metiretur & mitteret ad habitandum illic milites.
 Audientes uero mandata regis Iudæi turbabantur: hunc autē Oniam nihil horum flecebat propter
 auariciam suam. Ioseppus autē quidam iuuenis ætate: sed propter castitatem & suam prudentiam iu-
 sticiæ gloriam habens apud Hierosolymitas: patre Tobia: & ex sorore Oniæ principis sacerdotum
 progenitus: mandante matre legati præsentiam dum ille esset ad ficulam uicum: ubi natus erat ueni-
 ens in ciuitatē increpabat sacerdotem: non puidētem innocētiam ciuium: sed ad pericula mittere uo-
 lētem gētem ppter pecuniarum priuationē: dum per ipsam populū dignitatem accepisset: & prin-
 cipatum sacerdotalis honoris impetrasset. Si autē cupiditate haberet pecunias: ita ut ppter ipsas &
 piculum fieri patriæ: & ciues suos afflictos uidere pateretur: suadebat ei ad regem ire & petere: ut ei
 aut oēs pecuniæ aut pars concederetur. Tunc Onias neq; principatum uelle se gētis habere respon-
 dit immo & sacerdotalē honorē si esset possibile paratum se esse deponere: ne tantum ad regē acce-
 deret. Et dum nihil ad se de his pertinere dixisset: Ioseppus interrogauit eum: si sibi concederet lega-
 tionem ad Ptolemeum gerere pro gēte. Cūq; concessisset Onias: ascendit ad tēplum Ioseppus: &
 conuocata multitudine ad contionem nihil turbari eos uel timere suadebat ppter auunculi Oniæ
 circa eos negligentiam: sed rogabat: ut deponerēt cordis mesticiam: qua pro regis mādati afflige-
 bantur. Nam legationem facturum sed ad regem promisit: ut flecebat eum: quo nihil iniquitatis in
 eos efficeret. Multitudo quidem hæc audiēs. Ioseppo gratias egit: ipse autē a templo descēdēs: in ho-
 spitium suscepit Ptolemei legatum: donauitq; ei magnificētissima munera: & per multos dies mu-
 nificentissime eum pauit: & ad regem remisit: promittēs ei ut & ipse sequeretur. Nam prior factus
 erat pficisci ad regem legato inuitante: & concitante eū ad Aegyptum puenire: & pmittere omnia
 quæ a Ptolemeo peteret p se eum impetraturum: quia modestiam morum eius nimis amabat. Cūq;
 legatus ad Aegyptum peruenisset: & regi nunciasset in deuotionē Oniæ: & utilitatem Ioseppi: quē
 uenturū ad eum dicebat: & satisfacturū pro excessu Oniæ: qui etiam regem patronum esse confide-
 ret: tanta laudum magnitudine p adolescēte urebatur: ut regem & uxorem eius Cleopatram prius fa-
 miliarem faceret habere Ioseppum quā eum haberēt præsentē. Ioseppus autē mandans amicis ad Sa-
 mariam: & mutuam ab eis accipiēs pecuniā: & parans conueniētia pfectioni: uestes & pocula & sub-
 iugalia: quæ oīa ad uiginti milia dragmas essent ad Alexandriam usq; puenit. Contigit autē p illud
 tempus oēs primatus & magistratus ascēdere ciuitates Syriæ & Phœnicie: ut uestigalium susciperēt
 exactionem. Nam singulis annis potētib; per ciuitates eam rex cōmittere consueuerat. Vidētes au-
 tē hi per uiam Ioseppum deridebant eius paupertatem & inopiam. Cūq; ad Alexandriam puenis-
 set: in Mēphis Ptolemeum esse cognouit: cui occurrere festinauit. Sedēte autē super currum rege
 cum uxore & amico Athenione: qui cum legatione ad Hierosolymam destinatus: & a Ioseppo ho-
 spitio clemēter exceptus est. Videns Athenio mox regi innotuit: dicēs hūc esse: de quo ab Hieroso-
 lymis ueniens nunciauit: quam bonus inquit iuuenis & liberalis. Ptolemeus uero primus eum salu-
 tauit: & ascendere super currum fecit. Postq; uero sedit cœpit rex Oniam accusare. Tūc Ioseppus ait.
 Veniam ei queso præsta propter senectutem. Non enī uos latet q; senes & infantes eandem mentē
 contigit habere. A nobis autē redditur tibi ratio: ut ei penitus irasci non debeas. Gauisus autē rex de
 prudētia atq; beniuolentia iuuenis: plus eum quippe iam expertum diligere cœpit: iussitq; in aulā
 regiam suscipi: & quotidie suæ mensæ eē conuiuiam. Cūq; uenisset ad Alexandriam rex: uidēs
 Syriæ priores consedētē Ioseppum: agre ferebant. Instante uero die quo suscipi habebant uestigali-
 um solēniter exactiones diuersarū ciuitatum nobiles data pecunia suæ patriæ exigēda fiscalia cō-
 ducebant: quæ usq; ad octo milia talenta humilis Syriæ & Phœnicis & Iudææ & Samariæ collige-
 bantur. Audiens ergo Ioseppus culpabat eos qui conducebant: tanquā paruo munere exigēda regi
 uestigalia promississent. Ipse autem duplum dare pollicitus est: & fisci iuribus peccantium substantias
 applicare. Nam & hoc cum uestigalibus tradebatur. Rex itaque libenter audiuit q; ad eius ætatis
 spectaret augmentum: & petente Ioseppo cōfirmari sibi uestigalium conductionem interrogauit
 si secundum promissionem suam uades idoneos habere potuisset. Ille uero facile respondit. Da-
 bo inquit homines bonos & optimos de quibus confidas. Cūque diceret rex: qui sunt isti uades:
 quos te dare promittis: Ioseppus: te inquit o rex & tuam uxorem pro utraque parte sponsores præ-
 bebo tibi. Cuius uerba libenter suscipiens Ptolemeus sine fideiussore uestigalia eum habere per-
 misit. Quod factum nimis contristauit eos qui de ciuitatibus Syriæ ad Aegyptum uenerant: quod
 simili non fuerant benignitate tractati: unde cum magna confusione ad suas unusquisque provin-
 cias recessere. Ioseppus uero accipiens a rege duo milia peditum: petiuerat enim aliquod auxili-
 um ut uires haberet contra contumaces ac rebelles exigere: tunc mutuans propter expensas suas ab

amicis regis quingenta talenta de Alexandria in Syriam est profectus: qui postquam uenit in Ascalonem uestigalia exigens Ascalonitas quoniam nihil dare uolebant: sed etiam conrumeliis eum grauius afficiebant: capiens priores ipsorum uiginti trucidauit: & substantias eorum usque ad mille collectas talenta regis utilitatibus applicauit: intimans ei quae contigerunt. Miratus autem Ptolomeus prudentiam eius: & laudans quae facta fuerant: permisit ei agere quae uellet. Haec audientes Syrii obstupuerunt Ascalonitarum contumaciae exempla: metuentes ciuitatibus suis: & ideo foribus ciuitatum referatis deuotis animis aduentum Ioseppi sustinebant. Nitentibus uero Scitopolitanis conrumeliis eum afficere: & uestigalia denegare quae prius sine dilatione reddebant: horum quoque priores interfecit: substantiasque eorum fisci iuribus applicauit. Colligens uero pecunias multas: & maximum faciens lucrum ab exactione uestigalium abutebatur collecta pecunia: ut ei potentia permaneret: occasionem sibi: & causam foelicitatis seruare putans ex his quae congregauerat: & multa large regi & Cleopatrae uel amicis eorum bona dirigebat patrocina sibi eorum fauoremque concilians. Potius uero hac foelicitate per annos uiginti duos: & pater factus ab una quidem uxore septem filiorum: habuit etiam ex filia fratris sui Solini unum nomine Hyrcanum: quam accepit ex tali causa: cum fratre quodam Alexandriam pergens: ducente etiam secum filiam nuptiis iam maturam: ut eam coniungeret alicui sublimi iudaorum: dum apud regem coenaret: & intrasset Pantomima ad conuiuium concupiuit eam: fratrique nunciauit desiderium suum: petens eum celare suum peccatum. Nam apud Iudaeos lege prohibetur alienigene conuenire mulieri: quapropter petebat: ut fideliter causam eius cupiditatis expleret. Frater autem eius libenter ministerium suscepit ornasque suam filiam: nocte adduxit ad eum & collocauit. Ille ex ebrietate nesciens ueritatem cum fratris filia concubuit. quo saepius facto ualde dilexit eam: dixitque ad fratrem quod uita eius periclitaretur si rex ei minime concederet Pantomimam. Fratre uero petente nihil eum debere metuere: quia licebat ei frui muliere uxoremque habere: & uerum aperiens ei: ac dicens magis se uelle filiam iniuriam sustinere quam illum uidere ad confusionem detestabilem peruenire: laudans eum Ioseppus de concordia fraternitatis filiam eius duxit uxorem & filium ex ea genuit Hyrcanum ut praediximus. Qui cum adhuc tertium decimum annum agens demonstrabat naturalem fortitudinem & prudentiam: ut etiam acerbam emulationem fratribus suis excitaret. Ioseppo uero uolente cognoscere quis de filiis suis uirtute melior existeret: unumquenque ad doctorum sublimium studia destinauit. Et caeteri quidem desidia disciplinarum indocti fatiique redierunt. Post illos autem adolescentulum Hyrcanum direxit: dansque ei trecenta iuga bouum: transmisit uiam duorum dierum ad solitudinem seminare: celans lora quibus ligarentur: quae non habens Hyrcanus: aratorum quidem sententiam reprobaui suadentium: ut ad patrem mitteret quosdam deferre lora. Tempus autem non arbitratus non oportere se perdere dum expectaret illos qui transmittendi erant: excogitauit uirile quoddam & maius aetate sua. Occidens enim decem iuga: carnes quidem operaris distribuit: pelles uero eorum incidens retinacula fecit: per quae iuga ligauit: & hoc modo seminans terram quam ei praeeperat reuersus est ad eum: quem pater suscipiens nimis dilexit propter prudentiam & argutiam mentis: & fiduciam eius laudans tanquam solum proprium filium diligebat: propter quod fratres eius contristabantur ut uero nunciauit quidam Ioseppo per illud tempus filium regi Ptolomeo genitum: & quod omnes priores Syriae: & subiectarum prouinciarum celebrarent natalis pueri diem: cum apparatu maximo ad Alexandriam ire ipso quidem senio prohibebatur: filios autem interrogauit quis illorum ad regem uellet ire: maioribus uero recusantibus: & ad tales conuentus indoctos se esse dicentibus: fratremque Hyrcanum posse ad regem ire firmantibus consuluit eum. Qui cum se promississet iturum dicens se in uia non multas opus habere pecunias: dum soleret bibere modeste: & ei decem milia dragmae habunde sufficerent: gauisus est de sobrietate filii. Deferens autem parum puer patri suadebat dona quidem exinde ipsi regi non mittere: dare uero epistolam ad dispensatorem in Alexandriam: quatenus ei praerberet pecunias ad comparisonem eorum quae optima uel preciosa poterat inuenire. Qui opinatus decem talenta sufficere ad sumptum regii muneris: filium collaudans: ut bene admonentem scripsit dispensatori Arioni qui omnes per Alexandriam eius dispensabat pecunias: non minus tria milia talenta existentes. Nam Ioseppus a Syria pecuniam ad Alexandriam mittebat. Et constituto die ueniente: in quo assignari regi oportuisset. Arioni scribebat: ut eas redderet. Igitur Hyrcanus suggerens patri: accepit epistolam ad Alexandriamque perrexit. Egresso autem eo fratres eius scribunt omnibus regis amicis: ut eum occiderent. Qui ut peruenit ad Alexandriam: porrexit Arioni epistolam. Quo interrogante eum quanta uellet accipere talenta nam sperabat eum querere decem tantum: aut his: pauco plus: cunquē dixisset mille opus habere iratus increpabat eum: quasi uolentem luxuriose uiuere: & dicebant quemadmodum pater eius substantiam collegisset labore uel abstinentia: & imitatore fieri genitoris inuitabat. Dare autem non plus nisi decem talenta se dicebat: & haec ad regiam donationem. Tunc furore commotus adolescens in uincula Arionem misit: cuius uxor ad Cleopatram demandas petiit quatenus puerum increparet: nam ualde Arion apud eam honoribus praecellebat: quod etiam ad regis notitiam Cleopatra perduxit. Itaque Ptolomeus ad Hyrcanum mittens admirari se dicebat quod a patre ad se transmissus non eum uidisset.

insuper & dispensatorem ligasset. Venire ergo eum: & causam sibi pro qua ueniret indicare precepit quem ferunt nuntio regis ita respondisse legē esse penes Iudæos: quæ prohibet communes epulas prius attingere: quam in templo dei immolare. Et ideo distulisset ne sine donis a patre transmissis ad regem perueniret. Propter hanc causam nō ad eum uenisse: seruū autem punisse nō obsecutū infirmitatibus suis dā nihil distaret inter magnum & minorem dominū: sed si talium contumacia nō emendatur: & tu inquit spera similiter a subiectis contemni. Quæ Ptolomeus audiens ad risum conuersus magnanimitatem adolescentis miratus est. Cūq; audisset Arion quod ita rex responsum accipiens nullum ei auxilium præberet: dedit adolescēti mille talenta: & a uinculis est solutus. Tres uero differens Hyrcanus dies regem reginamque salutauit: quem illi libenter suscipientes uiderunt: & amicabiliter pauerunt propter honorem patris. Qui latenter ad negotiatores accedēs comparauit ab eis pueros centum litteras scientes unumquenque talento uno: & centum uirgines singulas eodem prætio. Cūq; iuitatus ad regis cōuiuium discubisset cum priorib; prouinciarum: ultimus omnium & tanquam puer ab his qui loca secundum dignitatem habebant contemneretur. Cūque oēs cōuiuæ regis ossa ciboꝝ ante Hyrcanum in mensa proiicerent: ipso tacente Tryphon qui ad conuiuia & ad risum conuiuiarum erat aptus: rogantibus se conuiuis iuxta mēsam assistens regi ait. Vides domine anteposita ossa Hyrcano. Ex hoc conice quod & pater eius sic omnem Syriam denudauit: quemadmodum hæc ossa iste carnibus expoliuit. Ridente uero ad uerba Tryphonis rege: & interrogante Hyrcanum: cur tanta ante eum ossa iacerent: apte inquit domine: nam canes semper ossa cum carnibus deuorāt: sicut isti fecerūt. Idē de accumbētibus dicēs: quoniā ista añ eos minime ossa iacebant: homines uero carnes comedunt: ossa autem iactant quod & ego tanquam homo nunc feci. Rex autem miratus eius respōsum tam sapienter dictum omnes plaudere iussit: uerbum eius laudantes. Postea uero die ad unumquenque regis amicum pergens: & ad potentes aula hos quidem salutabat: famulos autem interrogabat: quæ dona datum sunt regi die natalis filii eius. Illis uero dicentibus: quosdam decem daturos talenta: alios autem nobiles plus secundum magnitudinē substantiæ suæ: cōtristari se simulauit quasi non ualēs talē donationē offerre: nā plusq; quinque talēta se non habere affirmabat. quod serui audientes dominis nūciauerunt: qui gauisi sunt sperantes Ioseppum regem offendere: propter munerum paucitatem: instante uero die ceteri quidem regi offerrentes talenta non plus uiginti: qui magnā uidebantur offerre munera: quātitatē Hyrcanus: quos cōparauerat pueros centum & uirgines totidē. unicuiq; dans talērum portare: obtulit pueros quidē regi puellas autem Cleopatæ reginæ: omnibus munera magnificentiā admirantibus & ipsis regibus & amicis eorum: insuper & regis seruientibus: quia digna dona multis talentis obtulisset: unde etiam & mortis pericula declinauit Hyrcanus: quæ fratres eius zelo ducti parauerunt. Tūc Ptolomeus magnanimitatē adolescentis miratus imperabat ei donationem quam uelle accipere: ille nihil plus petiuit ab eo in se fieri quam ut patri eius scripta dirigeret. Honorans ergo liberaliter: & donationes copiosas præstans patri & fratribus & omnibus magistratibus scripta transmisit. Audientes autem fratres eius Hyrcanum a rege talia meruisse: magnoq; cū honore redeuntē in occursum eius se egredi simulantes interficere illum etiam patre sciente omnimō decreuerunt: irascebatur. n. ei pater propter pecunias quas regi obtulerat: & non curabat salutē eius. Et irā quidē quā circa filium Ioseppus habebat regem timens celabat. Cōmittentibus uero aduersus eum fratribus pugna: multos eorum qui eos sequebantur occidit cum duobus fratribus suis. Ceteri autē ad patrē Hierosolymam confugerunt: qui postq; ad ciuitatem uenit nullo se suscipiente discessit trans Iordanem fluuiū: ubi remoratus uectigala barbaris exigebat. Per idem autem tēpus regnabat in asia Seleucus qui Soter nominabatur filius magni Antiochi: tunc moritur & pater Hyrcani Ioseppus uir bonus & magnanimus qui populum Iudæorum a paupertate & debilitate ad clarissimas rerum causas usque perduxit his etiam uiginti & duobus annis Syriæ & Phœnicis & Samariæ tributa dispensauit. Defunctus ē uero & auunculus eius Onias principatum sacerdotii Simoni filio derelinquens.

De amicitijs Lacedæmonioꝝ factis cū Onia p̄cipēs sacerdotū Iudææ gētis.

CAP. V.

Ortuo quoq; & isto: filius eius Onias in honorē successit: ad quē rex Lacedæmonioꝝ Arius legationē direxit & epistolas: quæ huiusmodi continebatur exemplar. Rex Lacedæmonioꝝ Arius Oniæ salutē. Legētes scripturā aliquā inuenimus ex uno genere Iudæos & Lacedæmones extitisse: & familiaritatē cū Abraā sotaliter habuisse. Iustū est ergo cū fratres existatis trāsmittere ad nos & petere quæ uobis necessaria iudicatis: facinus uero & nos idem & uestra ppria simul: & nostra cōmunia reputamus. Portitor litterarū Demoteles epistolas uobis defert quadrāgulo scriptas signaculū habētes aquilā: draconē unguibus deportatē. Epistola igit a Lacedæmonioꝝ rege destinata textū huiusmodi cōtinebat. Deiuñcto autē Ioseppo populum cōtigit seditionem pati propter filios eius. Nam maioribus bellum gerentibus contra Hyrcanum ultimū filiorum Ioseppi: dissensit ab inuicem multitudo: pluresq; maioribus auxilium ferebant cum principe sacerdotum Simone qui cognatus eorum & affinis extabat Hyrcanus autem redire quidem ad Hierosolymam minime iudicauit. Sedens uero trans iordanē frequēter Arabas debellabat. Aedificauit ergo turrim fortissimam ex lapide albo construens eam & totā

usq; ad terram sculpsit animalibus diuersis: & in circuitu fecit magnum & altum euripum: id est piscinas. Ex petra autem contraposti montis cuius incidēs sinistram extensionem speluncas multorum spatiorum in longitudinem ibi constituit. Deinde domos quasdam in ea ad conuiuia & somnum: & conuersationem fecit aptissimam multitudini: cameratas etiam currentium aquarum delectatione gratissimas ad ornamentum totius aulae. Ostia uero speluncarum aperuit minora: ut unus & nō multi per ea possint intrare: & hoc custodiae gratia cōdidit: ut obsessus a fratribus minime periculo subiaceret. Insuper edificauit & atria magnitudine excellētia: & paradisis ornauit egregiis: & ralem perficiens locum Tyrum eum nominauit. qui locus est inter Arabiam & Iudaeam positus trans iordanem non longe a Sebenitide regione: praefuit ergo partibus illis per annos septem omni tempore: quo Seleucus Syriae regnauerat. Hoc enim iam defuncto: post frater eius Antiochus: qui epiphanes uocabatur regnum obtinuit. Moritur etiam Ptolomeus rex aegyptiorum: qui similiter Epiphanes nuncupabatur: reliquens duos filios minores aetate: quorum unus qui & maior erat Philometor dicebatur: minor uero Fiscon. Hyrcanus autem uidens magnam Antiochum uirtutem habentem: & timens ne tentus ab eo tormentis afficeretur pro his quae contra Arabas egerat uitam propriae manus internitione conclusit: cuius substantiam Antiochus suis commodis applicuit.

Seditio potētū in iudaeis: quorū qdā trāsierūt ad antiochū Epiphane leges prias relinqnentes: & ipse aut Antiochus exercitū ducēs: & Hierosolymā ciuitatē: tēplūq; uastauit. CAP. VI.

P Er idem tempus defuncto Onia principe sacerdotum: fratri eius Antiochus sacerdotii contulit principatum. Nam filius quem Onias reliquerat adhuc infans erat. Demōstrabimus autem singula in loco proprio quae ad hunc puerū pertinere uidebunt. Iesu uero nam hic frater erat Oniae principatum sacerdotii rex abstulit iratus: & dedit eum iuniori fratri eorū nomine Oniae: Symoni autē tres filii hi fuerunt: qui ad tres principatus sacerdotii sicut praediximus peruenerunt. Et Iesus quidem Iasonem se nominauit. Onias autem Menelaus est nuncupatus. Seditionem itaq; prius princeps sacerdotū Iesus aduersum Menelaū cōcitauit: & diuisa in utrunque populi multitudine: pro parte Menelai filii Tobiae consistebant: populi uero pars plurima Iasonem adiuuabat. Vnde & Laborantes Menelaus & filii Tobiae ad Antiochum discesserunt. ad noticiam eius perducentes quod uellent patrias relinquere leges: & conuersationē & mores obseruare graecorum. Rogauerunt ergo eum ut permitteret eis edificare Gymnasium Hierosolymitis. Cunque concessisset circuncisionem suam uelauerunt: ut non apparerent in denudatione graecis esse dissimiles: caeteraq; omnia relinquentes: quae illis mos patrius imponebat: aliarum facta gentium ritusque sequebantur. Antiochus autem pro suo foeliciter imperio exercitum ducere deliberauit ad Aegyptum tractus desiderio eius contemnens filios Ptolomei ut debiles: ac nequaquam tanta negocia regere praualentes. Perueniens igitur cum magna uirtute ad Pelusium: & dolo Philometorem Ptolomeum circumueniens Aegyptum occupauit. Et cum adisset loca Memphiticae ciuitatis: eam capiens contra Alexandriam ut obsidendo Ptolomeum caperet ambulauit. Expulsus uero est: non ab Alexandria tantum sed etiam a toto Aegypto: Romanis sibi denunciatis ut discederet a prouinciis: sicut prius & alibi demonstrauius. Exponam ergo per partes de hoc rege: quemadmodum Iudaeam & templum pariter occupauit. Nam in patria mea conscriptione capitularum eorum memoriam feci: nunc necessarium putauit ad certiore eorum narrationem denuo remeare. Reuersus ergo propter Romanorum timorem ab Aegypto rex Antiochus ad Hierosolymorum ciuitatem ducit exercitum: quo perueniens anno centesimo quadagesimo tertio: post regnum primi Seleuci centesima quinquagesima tertia olimpiade: uicesimo & quinto die mēsis casleum quem macedones Apelleon nominant: capit eam sine conflictione cuiuspiam aperientibus ei portas his qui uoluntati eius consentiebant. Ingressusque ciuitatem Hierosolymorum multos interemit sibi contraria sapientes: nec non etiam eos qui portas aperientes ciuitatem ei tradiderunt: propter templi diuitias interfecit: multasque ab eo auferens pecunias ad Antiochiam reuersus est. Postquam ergo expoliavit templum ita ut uasa dei asportaret & lucernas aureas: & aram auream: & mensam: & sacrarium neque de uelis abstinuit: quae ex bysso & cocco erant. Exhausto autem & thesauros nihil penitus relinquens: ad maximum Iudaeos luctum propter haec usque perduxit. Nam & quotidianas immolationes quas deo secundum leges offerebant celebrare prohibuit. Depredans uero totam ciuitatem: quosdam interfecit: alios captiuos cum uxoribus & filiis deduxit: ita ut numerus multitudinis captiuorum usque ad decem milia existere uideretur. Incendit etiam optima eius loca: & deponens muros arcem edificauit in interiori parte ciuitatis: nam alta & eminentior erat prius a templo: & propter hoc muniens muris altis & turribus custodiam macedonum ibi disposuit. Manebant etiam in arce nihilominus homines impii & moribus maligni a quibus ciues multa & acerba subinde patiebantur. Edificans uero & in sacrario aram: super eam porcos immolauit: hostias non legitimas: nec patriae religioni iudaeorum congruas. Coegit itaque eos relinquētes religionem patriam idolum uenerari: edificare etiam in unaquaque ciuitate & uico templa deorum: & aras collocantes immolare super eas porcos omni die praecipit: & ne quis circuncideretur: aut ne filii eorum. Interminatus est & tormenta grauissima: si quis praeter haec facere inueniretur.

Qualiter uetante Antiocho Iudæos patriis uti legibus: Mathathias filius Ioannis regem contemp-
psit: & ducem Antiochi interemit.

CAP. VII.

Onstituit itaq; ppositos: qui cogere imperialia mandata perficere. Et multi quidem Iudæorum sponte: alii uero propter timores imminetes: regis pcepta sequebantur: pbatissimi aut & generosi: detestabile facinus execrantes: patriis legibus adheferunt. pprea diebus singulis pœnis afflictis: & amara passi tormeta trucidabantur. nã & uerberati: & diuersis cruciatibus fatigati: adhuc uiuètes crucis patibulo figebatur. Vxores uero & filios quos circunciderunt pater uoluntatem regis laqueis suffocabant: parentum eos cernicibus illigantes: Nam & si apud aliquem uolumen inuentum fuisset sacrum: aut lex: & his quoq; crudeli sorte moriebatur. Videntes Samaritæ Iudæos hæc pati: dereliquo negant se neq; cognatos ipsorum: neq; templum super Garizim maximi dei ut prius esse fatebantur: consuetudinem suæ facientes naturæ: de qua superius constat expressum: sed dicebant se Medorum Persarumq; colonos. Mittentes ergo ad Antiochum legatos & epistolam quæ subter sunt scripta significauerunt. Regi antiocho Epiphani relatio a Sichinutis sydoniorum. Nostri maiores propter crebras prouinciæ pestilentias secuti priscam quandam superstitionem: consuetudinem fecerunt: colendi quæ dicitur apud Iudæos sabbatorum dies: edificantesq; sine numine in Garizim monte templum offerebāt in eo deuotas immolationes. Vobis autem malignitatem Iudæorum digne rependentibus: uenientes iudices uestri: & arbitrati per cognationem illorum nos eadē facere: similibus nos pœnis afficiunt: dum ab initio Sydonii esse noscamur quod manifestum esse publicis constat annalibus: petimus ergo te beneficium & saluatorem: denunciare Apollonio nostrarum partium iudici & Nicanori regalia tractanti negotia: ut nihil nos debeant molestare: quasi Iudæis aliqua superstitione coniunctos: cum genere & moribus ab eis probemur alieni. Templum uero ædificatum: quod adhuc sine cuiusquam dei nomine constat: græci Iouis illud appellatione petimus dedicari. Quo facto: uiramus importunas molestias sustinere: openibusque sedulo uacantes: tibi soluimus reddituum quantitatem. Hæc petentibus Samaritis: rex ista rescripsit. Antiochus rex Nicanori. Sichimitæ Sidonii porrexerunt mihi publicam relationem. Sed quia cogitantibus nobis de statu regni cum amicis: docuerunt ab eis missi. q; criminibus Iudæorum in nullo probantur esse participes: quando moribus græcorū uiuere potius elegerunt: absolui eos a Iudæorum pœna nocentium: & templum eorum quem admodum perierunt græci Iouis appellatione dedicerunt. Eadem & Apollonio partium iudici scripsit: sexto & quadragelimo anno. mense echato octauodecimo die. Eodem tempore erat habitans aliquis in Modin uico Iudææ nomine Mathathias. filius Ioannis. filii Simonis. filii Samonis: sacerdos de uice Iob hierosolymitis. Erant autem ei filii quinque. Ioannes qui uocatur Gaddis. & Simon qui dictus est Thasi. & Iudas: qui uocabatur Machabeus. & Eleazarus. qui dictus est Apphus. & Abaron qui dictus est Ionathas. Iste ergo Mathathias plangebat apud filios statum rerum: & ciuitatis rapinam & templi nuditatem: & calamitates plebis: dicebatq; melius illi esse: pro patriis mori legibus: quam ita sine gloria uiuere. Venientibus autem ad Modin uillam a rege directis ut cogere Iudæos facere: quæ pcepta uidebantur a rege: & iubentibus illic constitutis idolis immolare: secundum regis iussionem: & primum Mathathiam: qui doctrina uel fama gloriæ reliquos anteibat sacrificare compellentibus Mathathias recusabat hoc facinus dicens. Licet alii omnes iussionibus Antiochi pro timore obtemperent: mihi tamen & meis filiis tale scelus nullatenus imponit. Cumq; tacuisset accedens quidam ex Iudæis immolauit in medio sicut pcepit Antiochus: iratusq; Mathathias irruit super eum cum filiis suis habentibus gladios: eius sanguinem super aram effudit: & iudicem regis Apollonium qui eos ad talia cogebat: cum suis paucis militibus interemit: & aram deponens clamauit. Si quis æmulatur patrias leges & dei religionem: sequitur me. Et hæc dicens cum filiis ad solitudinē exiit: relinquens omnē suā possessionē: dem multi faciētes cū filiis & uxoribus ad solitudinem confugerunt. Audientes uero ista iudices regis auxilia conuocantes quæ in atce Hierosolymorum pro custodia permanebant: prius quidem conabantur uerbis eos flectere: ut ad pœnitentiam peruenirent: & eligerent potius illa quæ profunt: ne aliqua necessitate cogente eis tanquam hostibus uterentur. Quibus non accipientibus uerba: sed contraria sapientibus: confixerunt die sabbatorum: & sicut erant in speluncis ibi eos atroci incendio cremauerunt dum repugnare propter diem festum noluissent: ne in malis suis honorem sabbati transgredi uiderentur. Nam uacare in eo nobis legitimum est Mortui ergo sunt cum uxoribus & filiis in speluncis: globis fumiferis suffocati numero mille. Multi autem liberati sunt adiuncti Mathathia: & illum sibi iudicem ordinauerunt: qui & sabbatis eos docebat pugnare dicens. Quod si hoc non fecerint obseruantes legem: sibi metipsis erunt hostes: in illo die contra eos uenientibus inimicis. Hoc dicens persuasit eis: & hætenus permanet nobis consuetudo pugnandi: etiam si tali die bella confurgant. Colligens ergo sibi Mathathias armatam multitudinem: aras deposuit idolorum peccantes in eos quantos manu capere potuit interemit. Nam multi eius timore dispersi sunt ad gentes propinquas. Et pueros non circuncisos iussit circuncidi: expellens eos qui ut talia prohiberent uerunt constituti.

De morte Mathathiae: qui ualde senex defunctus: filiis suis gubernationem reliquit: ex quibus Iudas Machabeus principatum adeptus: adiuuantibus fratribus inimicos a prouincia expulit: transgressores Iudaeos puniuit: terram suam ab omni malo purgauit.

CAP. VIII.

Notatur eo magistrante uno anno: dum morbo grauiissimo premeretur conuocauit filios suos: & circumstantibus. Ego quidem inquit o filii decretam proficiscor uiam. Comendo autem uobis patrias leges obtestans: ne eas transgressores: sed potius custodes esse debeatis. Paternae uero uoluntatis memores: ritus patrios custodite: & periclitante antiqua consuetudine restaurate: non seducti ab his qui sponte aut necessitate cadunt: sed digni meo instituto: omnem uolentiam & necessitatem tolerando superate. Ita uos praeparate: ut si oporteat per legibus grata mente moriamini. Sciens hoc quia deus tales non despiciet sed uestram uirtutem inspicies reddet uobis & libertatem: & tribuet quandoque: ut cum securitate uestris moribus profueramini. Nam corpora nostra mortalia & temporalia sunt: factorum uero monumenta immortalitatis ordine consequuntur. Quod desiderantes uos decet appetere gloriam: quae nullo sit sine claudenda. Concordiam uero uos habere commoneo & in quo aliquis melior existit: altero cedente uobis inuicem propriis ministrare uirtutibus: & Symonem fratrem sapientia antecedente uobis patrem putare. Et quicquid ille persuaserit custodite. Machabeum uero militiae propter uirtutem & fortitudinem habebitis ducem. Nam gentem defendens hostes uiriliter expugnabit. Suscipientes uiros iustos & religiosos: ueritatem eorum seruare. Ista filiis locutus est deum orans adiutorem eis fieri. Et ut populo leges propriae conseruentur: fideli corde supplicans uiuendi finem communi sorte suscepit. Et sepelitur in Modin: magnumque luctum omnis populus super eum peragens suscepit gubernationem regis filius eius Iudas qui & Machabeus centesimo & sexagesimo sexto anno: & adiuuantibus se prono animo fratribus: caeterisque religiosis: inimicos a prouincia expulit. Et transgressores legum paternarum Iudaeos occidit: & purificauit ab omni malo suam terram.

Quemadmodum duces Antiochi Apollonius & Seron congressi cum Iuda: uicti iterierunt: & quia Antiochus Lybiae cuidam gubernationem regni reliquit: ipse abiit in Persidam congregare pecunias. CAP. IX.

Haec cum audisset Apollonius dux Samariae: colligens exercitum egressus est contra Iudam. Ille cum autem occurrit ei: & committens cum eo pugnam uicit: & multos eorum interfecit. Inter quos & ducem apollonium armis exuens interemit multamque praedam ab exercitu hostium auferens: discessit. Seron ergo dux inferioris Syriae audiens quod multi transierent ad Iudam. & magna iam uirtute circumseptus ad bellum accederet: statuit contra eum dimicare & colligens sub se constitutos uel transgressores Iudaeos: contra Machabeum produxit exercitum. Perueniens uero usque ad Bethoron: uicem Iudaeae: ibi exercitum locauit: Iudas autem occurrens ei: & confingere disponens: quia milites ad pugnam uidebat propter paucitatem & ieiunium desides: hortabatur dicens. Non per multitudinem uincendos hostes aut expugnandos esse credatis: sed pietate: & hoc euidentissimum habemus exemplum: maiores nostros: qui propter iusticiam & proprias leges certantes multa sepius milia deuicerunt. Nam nullum lesisse maxima uirtus extitit. Haec dicens iua fit eis contemnere multitudinem. Confligens ergo cum Syris: duce eorum interfecto cunctos ad fugam uertit. Secutus autem eos usque ad campum: cecidit octo milia: reliqui fugati: ad maritima loca discesserunt. Quae audiens rex Antiochus: maximo furore commotus: omnem propriam uirtutem congregans: & multos ab insulis mercede conducens: parabat circa ueris initium dimicare contra Iudaeam. Ad uero militibus stipendia distribuens: uidit thesauros deficere: non enim omnia uectigalia ei reddebantur propter seditiones gentium. Nam cum magnanimus esset: ei minime sufficiebant quae dudum colligerat. Deliberauit itaque primum ad Persidam ire: tributaque prouinciae congregare. Relinquens autem pro regni gubernatione quendam Lybiam: gloriam apud se maximam possidentem: ut regeret prouincias a fluuio Eufrate usque ad fines Aegypti & inferioris Asiae: & partem exercitus: & elephantes ei tradens praecipit ei filium suum Antiochum diligenter nutrire: & uastare Iudaeam: & habitantes in ea ducere captiuos: & euerte Hierosolymam: & genus eorum omnino disperdere. Haec quidem praecipiens Lybiae rex Antiochus: abiit ad Persidam: centesimo & quadragesimo septimo anno: & transiens Eufraten ad superiores ascendit prouincias.

Quemadmodum Gorgias uel Lybiae exercitus contra Iudam ueniens uictus perit: post quem triumphum Iudas ingressus Hierosolymam: templum purgauit: altare statuit. hostias deo immolauit: cum iam tres anni praeterissent uiolationis templi sub Antiocho.

CAP. X.

Lysias uero eligens Ptolomeum dorimenis & Nicanorem: & Gorgiam uiros potentes amicos regis: & tradens eis peditum quadraginta milia: equitum uero septem milia transit contra Iudaeos. Qui usque Emaus ciuitatem uenientes: in campo exercitum locauerunt. Superuenerunt uero eis ad auxilia de Syria uel affinitimis locis: & multi transfuge iudei: necnon & negociatorum quidam sperantes Iudaeorum se emere captiuos: argentum & aurum pro eorum precibus deportantes. Exercitum autem & multitudinem aduersariorum Iudas intendens: suadebat suis militibus confidere: hortabaturque spem uictoriae in deum habere: & ut patria lege cum saccis induti rogarent: & solitum habitum petitionis ostendentes supplicarent: quatenus praerberet eis contra inimicos auxilium. Quo facto disponens eos secundum antiquum & patrium

N iii

modum per millenarios & illos dimittens: qui paulo ante uxores duxerat: & eos qui possessiones paulo ante adquisierant: ne pro eorum desiderio minus audacter pugnarent: residuos talibus hortabatur affatibus. Tempus quidem uobis non aliud inquit necessarium est o socii: nisi ut fortiter cōremnaris pericula. Nunc enim licet uiriliter certando accipere libertatem: quam & propter seipsam nobis curam & pro diligentia collendi deum plus desiderabilem esse confido. Tanquam ergo in hoc solo uobis positus: ut accipientes eam scēlicem & beatam renouetis uitam: & ut secundum leges & consuetudines conuerseremur: agite ne forte per negligentiam uestram iudaicæ gentis semen intereat. Ita ergo pugnate: mortem pro maximo lucro putantes: ut si uiceritis cum libertate & patris legibus eternam gloriam conquiratis. Parate ergo uos crastina die: audacibus animis bellum pro lege patria committentes. Judas quidam incitatis socios: ita locutus est. Hostibus uero transmittentibus Gorgiam cum quingentis peditibus & mille equitibus: quatenus per noctem irruerent super Iudam: & ad hoc præuios eis dantibus aliquos defugientibus Iudæorum. Sentiens filius Mathathia: statuit & ipse castra hostium latenter inuadere. Cunque cœnasset: focos plurimos derelinquens: tota die proficiscens: in aduersariorum castra ad locum Emaus peruenit. Gorgias autem exploratus castra Iudæorum: nec eos inueniens arbitratus in motibus eos discessisse: ubi essent quere re decreuit. Lucescente uero die apparuit hostibus in Emaus Iudas cum tribus militibus plus minus armatis ut cunque propter paupertatem. Qui respiciens aduersarios optime septos: & studio militari dispositos: inuitauit Iudeos dicens: etiam nudis corporibus pugnare debemus: & deum inuocare: qui sepius nos inermes contra plures & armatos uictoriam fecit acquirere. Sermone finito iussit tubicines clangore significare militibus suis: quatenus inopinatos hostes inuaderent. Quorum multos resistentes occidit: reliquos persecutus est usque ad Gazara. Et campos idumæ: & Azoti: & ianiæ. Prostrati sunt autem tria milia eorum. Iudas ergo iubebat militibus suis hostium prædā contemnere: dum adhuc certamen eis & pugna Gorgiæ superesset: quibus expugnatis esset prædā licētia. Adhuc eo dicente hæc ad milites: respexerunt illi qui cum Gorgia erant: exercitum quem in castris reliquerunt esse deuictum: castraque incensa. Nam fumus a longe eis quæ accederant indicabat. Ut ergo hæc ita esse qui erant cum Gorgia cognouerunt: & eos qui cum Iuda erant ad aciem paratos attenderunt: mente ad fugam conuersi sunt. Iudas autē sine pugna deuictis Gorgiæ militibus: reuersus tulit hostium spolia: multumque aurum & argentum: & purpuram & hyacinthum auferens: ad propria remeauit cum letitia: laudans deum de his quæ potuit obtinere. Nam hæc uictoria desideratā eis cōtulit libertatē. Tunc Lysias confusus de perditione exercitus quē direxerat: statim alia sexaginta electorum milia perditum: & quinque milia equitum congregans: uenit prorsus ad Iudæam. Et ascendens super montana Bethsure: uillam Iudææ castrametatus est. Occurrit autē ei cum decem milibus Iudas. Et multitudinem hostium uidens: adiutorem sibi deum fieri postulauit. Et configēs cum percursoribus aduersariorum: sine aliqua dilatione superauit. Prostratisque quinque milia eorum: factus est reliquis in timore. Attendens ergo Lysias audaciam Iudæorum: quia parati sunt mori: nisi eis uiuere cum libertate licuisset: & timens eorum desperationem tanquā fortem: colligens residuum exercitū rediit ad Antiochiā: & remorabat ibi præsidia cōgregās peregrinorum: ut cum maiori expeditionis apparatu contra Iudæos uenire potuisset. Totiens igitur uictis Antiochi regis ducibus. Iudas cōtionem faciens suadebat: ut post tantas donatas sibi diuina dispensatione uictorias: ascenderent ad Hierosolymam & templum ab idolis expiarent: legitimasque hostias immolarent. Qui dum cum tota multitudine ad Hierosolymam peruenisset: templum desertum inueniens: & incensas portas: & syluas in templo per longam solitudinem pullulasse Lugere cœpit cum propriis sociis pro templi uisione. Eligens autē quosdam milites. iussit eis expugnare eos. qui arcem custodiebant. Dum ipse templū a ruinae sceleritate purgaret. Quod diligēter emūdans: introduxit noua uasa: candelabrum: & mensam aramque ex auro factam. Recomposuit autē & uela in ingressu: & ianuas ipsas restituit. Deponens quoque altare: ex lapidibus nouis aliud ædificauit. Quinta uero & uicesima mensis Casleu: quæ Macedones Apelleon uocant: accēderunt lumina super candelabrum: & adoleuerunt holocausta in nouo altari. Hæc autem facta sunt post tres annos: eodem die quo mutata ē eorum religio ad pphanā idolorum cōsuetudinem. Nā templū destructum ab Antiocho: sic tribus annis permāsit. Quarto ergo anno & quadragésimo & ceterésimo: in templo facta sunt hæc: quinto & uicesimo die Apellei: mensis Olympiade ceterésima & quinquesimatertia. renouatū uero in eodē die quinto & uicesimo Apellei mēsis: octo & quadragésimo & ceterésimo anno: olympiade ceterésima quinquagesima quarta. Desolationē ergo templi contigit fieri secundū Danielis prædicationē: quæ ante quadringētos & octo annos prædixerat: per quā significauit: quod Macedones illud destruerent. Celebrauit itaque Iudas cum ciuibus per renouatione templi sacrificia per dies octo: nullum genus dæliciarum relinquens: sed preciosissimis dapibus eos pascēs deū autē laudibus & psalmis glorificabant: seseque mutuo cantibus delectabant. Pro renouatione uero solennium: post multum tēpus in sperata religione recepta legē posuerunt: ut posteris per octo dies hæc renouationē templi celebratē. Vnde & ab illo tpe hastenus hanc festiuitatē celebramus: uocātes eam lumina: eo quod præter spem hoc nobis splendidum lumen colēdæ religionis apparuit. Murū autē in circuitu ciuitatis construxit: & aduersus incursiōes hostiū turres edificauit altissimas: custodes in eis deputans: sed

& Bethsurā noīe ciuitatem muniuit: quatenus pro castello ea aduersus necessitates hostiū uteretur. Vt Iudas bellū gerens contra Idumæos & contra Ammonitas triūphans subiecit eos. Cap. XI.

Is ita factis: gentes finitime p̄ reparatione uel fortitudine Iudæorum hæc indigne ferebant. Quapp̄ insurgentes: multos Iudæos per incursiones & insidias opprimebant. Aduersus quos frequēter bella Machabeus educens: ab incursionibus & a malis q̄ Iudæis inferebant eos arcere tentabāt. Et super filios Esau Idumæos adueniens p̄ sūmitates: in ea multos eorū incendit uirosq; prostrauit. Deinde contra ammonitas perrexit exercitum magnū habētes: quoq; dux erat Timotheus. Subiiciētes at̄ & istos: & azotorum cœpit ciuitatem & uxores: & filios eorum ducens captiuos & ciuitatē incendens reuersus est ad Iudæam.

Qualiter Symon frater eius militans cōtra Tyron ac Ptolomaidē edomuit eas: & quia ipse Iudas bis cōgressus cum Timotheo duce Antiochi fortiter triumphauit. Cap. XII.

Vdientes ergo eū uicinæ gentes reuerti: congregantur in galaditiden contra Iudæos sibi finitimos. Qui fugientes ad Themā castellū: transmiserunt ad Iudam: mandātes ei q̄ festinaret Timotheus capere locū in quo confugerant. Cūq; legerent epistolæ: a galilæa nuncii quoq; superuenerunt: iudicantes congregari eos qui in Ptolomaidē: & Tyro: & Sydone: & aliis erant Galilææ gentibus. Ergo ex utraq; parte hostibus nunciatis: cogitans Iudas quid deberet fieri. Symonē quidem fratrem p̄cepit tria milia electos accipere: & in solatiū Galilæorum exire: ipse uero cum Ionathā fratre suo & octo milibus militum exiens in Galaditiden: reliquit super cæterum exercitum Iosephum filium Zachariæ & Azarias: p̄cipiens eis seruare diligenter Iudæam: & cum nullo hostium bellum cōmittere: donec ipse reuerneretur. Igitur Symon perueniēs ad Galilæam & confligens inimicis: ad fugam eos cōuertit: & usq; ad portas Ptolomaidas persequēs: occidit tria milia eorū: & spolia tollens perēptorum captos ab eis Iudæos: & sarcinulas eorum auferēs ad propria remeauit. Iudas uero Machabeus & frater eius Ionathas: transeūtes Iordanē fluiuium: & uiam trium dierum ambulantes. Nabutheos cum pace occurrentes inueniunt. Qui narrantes: q̄ in Galaditide contigisset & q̄ multi eorū tribularentur per castella & ciuitates Galaditidis: suadentesq; ei properare cōtra alienigenas: ut possit a periculis Iudæos eruere: flexus reuertitur ad solitudinē: & irruens primum sup̄ habitantes Bethsuram: & oēm masculum ætate ualidū trucidauit: & ciuitatē incendit. Facta autē nocte: nec sic abstinuit. Sed profectus in castellum quo Timotheus iudæos obsidebat: mane ad eum puenit. Et inueniens iam ad muros accedentes aduersarios: & quosdā scalas ut ascēderent apponentes: alios alia ferētes machinamēta: iussit tubicinem signū dare. Adhortatusq; milites pro fratribus & propinquis prono aīo laborandum: in tres partes diuidens exercitum: hostes a tergo inuadit. Sentientes ergo hi qui cum Timotheo erant: quia Machabeus est: experti iam prius per bella uirtutes & fœlicitates eius: ad fugam conuersi sunt. Secutus autem eos Iudas: interfecit octo milia eorum. Deueniens quoq; ad Modollam ciuitatem alienigenam: cœpit eam & omnes masculos interfecit. Ciuitatē uero ipsam incēdit: exiensq; inde Castomachi & Boforac multas ciuitates Galaditidis euertit: interiectio uero tempore: Timotheus maximum præparans exercitum: aliaq; præsidia colligens: & Arabas mercede conducens: uenit trans torrentem prope Rephon ciuitatē: exhortatusq; est milites dicēs: Si pugnam cum iudæis cōmiseritis: prono certe animo: neque torrentem transeatis. Nam si transieritis: perditionē uobis ipsis imminere cognoscite. Iudas autem audiens præparatum ad pugnam Timotheum: cum uniuersis suis militibus festinabat ad bellum. Et transiens torrentem irruit super inimicos: & quosdam eorum occurrētes occidit. Aliis autem timores incutiens: arma sua proiicere coegit. Quorum quidam ad locum qui dicitur Graua fugiētes: sepeauerunt salutē. Iudas uero ciuitatē capiētes: eos interfecit: & locum incendit: uaria usus specie ad hostium necē. Cūq; hæc pergisset: colligēs eos qui in Galaditide erant cum uxoribus & filiis: & omni eorum suppellectile decreuit ad iudæam reuerti. Cum ergo uenisset ad aliquam ciuitatem quæ dicitur Efron in uia positam: dum nec aliud iter pergere potuisset: nec reuerti uellet: misit ad ciues in Efron rogans eos: quatenus licentiam daret ei per suam ciuitatem transire. Nam illi portas lapidibus obstruxerunt: & exitus itineris occupauerūt. Quibus minime acquiescētibz: Iudas adhortatus suos circūdedit obsidione ciuitatem. Quam una die uel nocte expugnans cœpit: & omnem masculum in ea occidit: incendens totam. Quo facto per eam sibi uiam apperuit uniuersam. Tanta autem peremptorum erat multitudo: ut etiam sup̄ mortuos ambularent. Transeūtes uero iordanem: uenerunt ad magnum campum: cuius in prospectu iacet ciuitas Bethsamis: quæ græce dicitur Scitopolis. Inde ad Iudæam perrexerunt: cantantes & laudantes: & solitos pro uictoriis ludos agentes. Ibiq; ubi immolauerunt sacrificia: gratias agentes pro his quæ peregerunt: & pro salute exercitus. Nam nullus Iudæorum in his præliis est defunctus. Ioseppus uero Zachariæ filius & Azarias: quos prælides reliquerat Iudas: tempore quo Symon ī Galilæa Ptolomaidem expugnabat. Cum & ipse Iudas cum fratre suo Ionatha in Galaditide debellarent: uolentes & ipsi gloriam acquirere ducum fortissimorum. Omne sub se constitutum auxilium colligentes: ad Iamnam uenerunt. Et Gorgiæ duci iamniæ occurrentes: prælioq; facto: duo milia suorum militum amittentes: ad iudeam fugerunt. Euenit uero eis hæc calamitas: quod nō obedierunt præceptis iudæe dicentis: ut

contra neminem pugnam ante suum aduentum committerent. Nam super oēs alios eius bellicos: status in hoc mirandus extitit: quod ioseppi & Azariæ peccatū futurum prædixerat: si transgredere- tur eius præcepta. iudas autem & fratres eius pugnare contra idumæos non cessabant: sed undique eis imminabant. Et Chebron ciuitatem capientes munimina eius deposuerunt. Et turres incenden- tes: deprædabant terram oēm alienigenarum: ad Maresan uero ciuitatem & Azotum uenientes: te- nuerunt eas: quæ multa spolia exinde ducentes: ad iudæam reuersi sunt.

Qualiter Antiochus cognomine Epiphanes apud Persas defunctus est.

Cap. XIII.

Eodem tempore rex Antiochus superiorē prouinciā percurrens: audiuit ciuitatē per- sarum diuitiis excellentem Helimaidam noīe præciosissimūq; tēplum in ea Dianæ & omni specie ornamentorum plenum: insuper & arma: & loricas: quas reliquisse ibi audie- rat filium Philippi regem macedonum Alexandrum. Comotus ergo egreditur cōtra Helimaidam: & obsidebat eam. His uero qui in ea erant minime territis impetu eius: neq; obsessione: sed pertinaciter repugnantibus: spe desceptus discessit. Nam exeuntes ciuitatem: fuga uerant & persequabantur eum usq; ad Babiloniā. Vbi cum post multam suorum militū amissionē uenisset: quidam ei nanciauit & ducum perditionē: quos pugnare contra iudæos reliquerat: & cre- uisse fortitudinē iudæorum. Super priorē itaq; curam hoc crescente malo: incurrit in ægritudinem. Qua diu eum tenente: & crescētib; passionibus intellexit quod moreretur: conuocansq; amicos mor- bum suū eis atrocem indicauit: confessus hæc ideo se pati: quod iudæorum gentem affligens templum expoliasset: deumq; contēpisset. Quo dicto ilico expirauit. Vnde miror polybium megalopolitā: quod uir bonus existens: dicit ideo perisse Antiochum: quia uoluit templum Dianæ in perfida deuasta- re. Nam qui nullatenus egit peccatum: sed tantum cogitauit: nullo reatu facti tenetur. Si autem po- lybio uideretur ideo Antiochum uitam finisse: multo plus uerisimile creditur propter templi Hieroso- lymitani uastationē sacrilegum regē perisse. Sed ob hoc non resisto megalopoli tæ: cum nostra opi- nio uera uideatur. Antiochus ergo priusq; moreretur: conuocans Philippum unum ex sociis suis: tu- torem eum regni constituit: & dās ei diademā: & stolam & anulum: filio suo Antiocho iussit depor- tare: & censuit ut prouideret eius educationē: & custodiret ipsius imperiū. Defunctus uero est Antio- chus nono & quadragesimo: & centesimo anno.

Quæadmodum Antiochus Eupator successit patri in regnū: quæ militiam contra iudæos cum Lyfia producēs iudam in tēplo conclusit. multoq; obsidionis tpe transacto: audita fama inuasionis regni sui p Philippum quædam amicitias cum iuda fecit: & ita decenter ab iudæa discessit. Cap. XIII.

Lysias autem mortem: eius nuncias multitudini: filium eius Antiochum quem ipse na- triebat: regem constituit uocans eum Eupatorem. Eodem tēpore hi qui erant in arce Hierosolymoram custodes Macedonum: & transfugæ iudæorum multa in iudæos ad- uersa fecerunt. Eos enim qui ascendebant in templum immolare: repente inuadentes hostiliter imprimebāt. Nam arcis culmen templi altitudinē superabat. His igitur acci- dentibus: iudas deuastare custodiā arcis deliberauit: & colligēs omnē populum: arcē instantius ob- sidebat: anno principatus seleuei ceteresimo & quædragésimo. Cōstruēs igit machinamēta: & aggeres ac cumulans: capere arcem laborabat. Multi ergo ex transfugis ea nocte egressi ad prouinciā: & alii quos similes & impios congregantes ad Antiochum regē usq; uenerunt: petentes non debere se de- spici: dum a contribulibus suis atrociter paterentur: quæ ideo sustinerent: quomodo religione suare- listā: patris eius imperio obedissent: & tunc pericula sustinerent per iudam & uiros eius: necnō & cu- stodes a rege deputati: nisi aliquod ab eo præsidium mitteretur. Hæc audiēs adolescens Antiochus ualde iratus: & duces: & amicos conuocans: præcepit colligendum exercitum: siue peregrina sola- tia. Congregatusq; est exercitus peditum quidem centum milia: equitum uero uiginti milia: & ele- phantorum triginta duorum. Qui producens exercitum egressus est ab Antiochia cum Lyfia habē- te totius exercitus gubernationem: & perueniens ad idumæam: exinde Bethsuram: ascendit ciuita- tem nimis fortem & munitam: & circundans ciuitatem obsidebat instanter. Resistētibus ergo Beth- sureis ac præparationem machinamentorum eius incenditibus: multum temporis in obsidione cō- sumptum est. Iudas uero audiens regis aduentum: destitit quidem ab obsidione arcis. Occurrit au- tem regi castrametatus in angusto quodam loco qui dicitur Beduscarit: decem militum stadia ab hostibus distante. Rex quoq; egressus a Bethsura: per angustā duxit exercitum ad castra Machabei: factoque diluculo: milites ordinauit in acie: & elephantos quidem sequi seipfos inuicem fecit: propter locorum angustiam: non ualentes in latitudine collocari. In circuitu uero uniuscuiusque elephan- tis properabant pedestres quidem mille: equites quingenti. Gestabant autem elephanti turres ex- celsas: & arcarios in eis: reliquamque uirtutem ex utroque latere motis fecit ascendere: amicos exer- citui præponens: & iubens clangorem fieri: & ad hostes accessit aureos enudans clypeos simul & æreos: ut nimium fulgorem suæ claritatis emitterent: montesque eis frementibus resulerent. Hæc iudas inspiciens territus non est: sed fortiter excipiens inimicos ex eorum præcursoribus usque ad sexcentos occidit. Eleazarus autem frater eius quem Mauronem uocabant: uidens sublimiorem

elephantum ornatum loriceis esse regalibus: & putans in eo sedere regem accessit ad eum uirtute & multos circa elephantum perimens: alios disperfit & fugere compulit: & sub uentrem elephanti ingressus eum percussit. Qui mortali plaga percussus moriens cecidit: & Eleazarum suis compressum ponderibus interemit. Sic enim magnanimitate multos inimicorum disperdens uita priuatus est. Iudas igitur hostium fortitudinem contemplatus discessit ad Hierosolymam: & obsidionis necessaria preparabat. Antiochus inter hæc partem expeditionis in Bethsuram misit: ut eam deuastaret. Cum reliqua autem multitudinis uirtute: ipse ad Hierosolymam profectus est: Bethsurita ergo territi fortitudine aduersariorum: & sua uidentes necessaria defecisse: se ipsos accepta fide tradiderunt. Antiochus itaque capiens ciuitatem: omnes ciues nudatos abiecit: & suos ibi custodes reliquit. Multo uero tempore templum obsidens in Hierosolymis sedebat: pertinaciter intus repugnātibz ciuibz. Nam ad singula quæ contra eos statuerat rex machinamenta: & illi e contrario ad suam defensionem instrumenta bellica requirebant. Quibus & alimenta defecerunt: fructibus prioribus omnibus consumptis. Et terra illo anno non erat culta: quia septimus annus instabat: in quo secundum legalia instituta relinquebant uacuum terram. Multi uero obsessorum refugiebant: propter inopiā necessitatem. Vnde relictis sunt in templo paucissimi. Et his quidem qui in templo obsidebantur: tales res accidebant. Lysias uero dux & rex Antiochus: quomodo Philippus a Persida ueniens nunciatus est eis commendatum sibi præsumpsisse imperium: & rem publicam Antiochi sibi uelle defendere: prætermittentes obsidionem: ire aduersum Philippum decreuerunt. Quod consilium nequaquam manifestum cæteris ducibus facere uoluerunt: sed iussit rex Lysiam ducibus dicere: diuturnam obsidionem nihil eis proficere posse quando: & locum aduersariorum constaret esse munitum: & sibi uisualium necessitas irrogetur: & expediret pacem facere cum Iudæis: eosque relinquere propriis uti cerimoniis. Vnde a nobis hæcenus prohibiti existere uidentur aduersi. Hæc dicens de Philippi tyrannide tacendum esse decreuit: ne exercitus sui dubia corda perciperet. Hæc Lysia dicente: exercitui & ducibus sententiam placuit. Tunc mittens rex ad iudam: pacem promisit obsessis: & patriis legibus eos uiuere pollicetur. Hi uero suscipientes uerba: & confirmatis sacramentis & fide exierunt a templo. Intrans uero Antiochus: & aspiciens munitum locum: impudenter sacramenta transgressus est iussitque omnem exercitum in circuitu stantem: deponere muros usque in solum. Post hæc reuersus est ad Antiochiam: ducens Oniam principem sacerdotum: qui & Menelaus dicebatur. Nam Lysias persuasit regi Menelaum occidere: si uellet iudæos esse pacatos: dicens hunc fuisse initium malorum: qui flexit patrem suum cogere iudæos religionem patriam relinquere. Mittens ergo rex Menelaum ad Veriam syriæ ciuitatem: interfecit eum: post decimum annum principatus sacerdotii eius: & ut ipse principatum obtineret: impulit iudæos transgredi leges. Princeps uero ordinatus est post Menelai interitum Alchimus: qui & Ioachim uocatus est. Rex autem Antiochus inueniens Philippum iam rebus imperantem: debellabat eum. Quem sub sua faciens potestate: occidit. Filius autem principis sacerdotum Oniæ: de quo prædiximus adhuc puerulus defuncto patre relictus uidens quod auunculum suum Menelaum rex interfecisset: & principatum sacerdotii Alchimo dedisse: non existenti de genere sacerdotum: sed a Lysia flexus: ut transponeret honorem ab ea familia ad aliam domum: fugit ad Ptolomeum regem ægypti: & honorem meruit ab ipso: & uxore eius Cleopatra: locumque petiit in regione Heiopolitana: ubi simile Hierosolymorum ædificaret templum. De his quidem tempore opportuno exponemus.

Demetrius Sceleuci filius fugiens a Roma: & perueniens Tyrum: imposuit sibi diadema: interfecto Antiocho Eupatore: cum duce suo Lysias: & de Bachide quem misit Demetrius cum exercitu comprehendere iudam.

Cap. XV.

Eodem tempore fugientes Demetrius Seleuci filius a Roma: & perueniens ad Tyrum imposuit sibi diadema: & colligens quosdam mercede conductos satellites: ingressus est aulam: omnibus libenter eum suscipientibus. Cōprehendentes uero & Antiochum regem cum Lysia: uiuentes perducunt ad eum. Qui statim iubente Demetrio intercepti sunt: cum regnasset Antiochus annis duobus: sicut iam & alibi demonstratum est. Conuenerunt autem ad eum multi iudæorum maligni & transfugæ: cum quibus & Alchimus princeps sacerdotum accusabant uniuersam gentem: & iudam. & fratres eius: dicentes quod omnes amicos regis interfecissent: omnesque eius fautores perdidissent: se ipsos quoque a propria terra iactatos: extorres patrio solo factos & rogabant etiam mitti aliquem ex iudæis amicis eius: qui certius de facinoribus iudæ renūciaret. Demetrius ergo commotus: misit Bachidem: amicū regis Antiochi Epiphani: cui omnis Mesopotamia credita erat: dans ei exercitum: & principem sacerdotum Alchimum cōmendans præcepitque perire iudam: & eos qui cum illo erant. Egressus itaque de Antiochia Bachides: peruenit Hierosolymam: direxitque nuncios ad iudam & fratres eius de amicitia uel pace loquens: dolo uolens illum capere. Ille uero minime credidit: uidens cum tanta multitudine exercitus eum adesse: quanta ad bellum: & non ad pacem uenisset. Sed quidam ex populo attendentes quæ Bachis

des concionabatur: & existimantes nihil se ab Alchimo seuum pati: consanguineo existente: ad eos transferunt: & sacramentum ab utrisque acceperunt: nihil eos pati: neque illos qui eiusdem fuerunt uoluntatis. Bachides uero transgressus sacramentum: sexaginta ex eis interfecit: & alios qui ad eum transire cogitabant remorari fecit: prioribus fidem non custodiens. Descendens autem ab Hierosolymis: cum ad uillam quae dicitur Birzitho uenisset: multos cepit transfugas: & aliquos populi. Quos omnes occidens: denunciauit provincialibus cunctis: ut Ioachim obedirent. Cui aliquam militum partem relinquens ad provinciam custodiendam: ad regem Demetrium Antiochiam reuersus est. Ioachim uero principatum suum uolens confirmare: & credens: quod si fidem praepararet multitudinis: tutiore sibi magistratum acquireret: omnes seducebat uerbis & ad libitum unicuique loquens nimis uelociter manu ualida transfugarum circūseptus est. Cum quibus ministris circuibat provinciam: & quantos in ea Iudaeos non sibi consentientes inuenisset: occidebat. Videns autem Iudas Ioachim magnum fieri: multosque interfecisse uiros bonos & uenerabiles: ipse quoque circuiens provinciam occidebat partium eius fautores. Quod cum uidisset Ioachim: & intellexisset minime se contra Iudam ualere ad auxilia regis Demetrii conuertitur. Veniens igitur ad Antiochiam incitauit eum Iudam accusans: quasi multa ab eo mala perpeffus esset: & ampliora toleraturus nisi citius uindicaretur.

Qualiter dux Nicanor post Bachidē destinatus aduersus Iudā: cū exercitu p̄iit. CAP. XVI.

Nunc Demetrius hoc & suis rebus noxium putans esse: si negligeret tanta Iudae facinorosa. Nicanorem fidelissimum amicum cum exercitu destinauit: qui cum eo a Roma ciuitate fugerat: praecipiens ei nullatenus genti parcere Iudaeorum. Nicanor uero perueniens ad Hierosolymam: pugnare mox aduersus Iudam minime decreuit. Dolo autē opprimere eum cupiens: mittit ei uerba pacifica dicens: nulla necessitate pugnandi uenisse: sed sacramentum praestare: quod nihil fauissimum a rege pateret. Haec dicente Nicanore: Iudas & fratres eius flexit: nullamque fraudem suspicatus: data fide suscipiunt Nicanorem cum exercitu. Qui saluans Iudam: dum sermocinatur dedit signum propriis militibus: quatenus Iudam comprehenderent. Qui cum insidias intellexisset: exiliuit & ad suis confugit. Patefacta uero uoluntate sua: & apertis insidiis: bellare Nicanor contra Iudam decreuit: & pugnam praeparans confligit cum eo in uico Cafarsamala. Quem uictum compulit ad arcem Hierosolymorum confugere. Cui descendenti ab arce ad templum: occurrentes aliqui sacerdotum & seniorum salutabant eum: & immolationes ostendebat: quas pro rege deo offerri dicebant. At ille interminatus est eis templum se deponere: nisi redeunti sibi traderent Iudam. Et haec quidem interminatus: exiit ab Hierosolymis. Sacerdotes autē propter dictorum eius merorem: in lachrymas proruperunt: & deo supplicabant eos ab interminatis periculis liberare. Cuius Nicanor ab Hierosolymis egressus: in aliquo uico qui Bethoron dicitur peruenisset: ibi castra constituit: ubi & alia praesidia de Syria destinata suscepit. Iudas autem in Adafsis altero uico: stadiis distante triginta a Bethoron castrametatus est: mille tantum socios pugnae habens quos hortatus ne pertimescerent multitudinem aduersariorum: sed qui sint & de quibus praenuntius pericula paterentur cogitantes unanimiter hostes inuaderent: procedit in pugnam: & committens fortissimum praelium cum Nicanore: aduersarios ualde contriuit. Deinde ipse Nicanor cum atrociter decertaret occisus est. Quo cadente: ducem perdens exercitus terga uerit ad fugam. Quos persequens Iudas interfecit: & sono tubarum in circuitu positus significabat quod hostes praelio superati discederent. Quod audientes armati exiebant: & fugientibus occurrentes occidebant eos. Ex quo praelio nullus euasit dum nouem milium numerus extitisset. Quae uictoria contigit tertiadecima mensis qui dicitur apud Iudeos Adar: apud macedones Distris. Hanc celebrant per omnem annum festum colentes diem. Et ex illo quidem tempore breui spacio gens Iudaeorum ab illis calamitatibus requieuit: sed postea ad certamina murum sanctuarii ueterem: & constructum ab antiquis prophetis: plaga quaedam dei repentina percussit: ex qua mutus in terram cecidit: & tortus per multos dies detestabiliter exspirauit: principatum sacerdotum tenens annis quattuor. Quo defuncto sacerdotum populus Iudae contradidit.

Iudas mittens Romam: rogabat per nuncios Romanos sibi auxiliares esse & amicos. CAP. XVII.

Ubi audiens uirtutem Romanorum quod expugnassent Gallias: & Hiberniam: & Chartagnem Libiae: necnon & Graeciam subegissent: & reges Perseum & Philippum & magni Antiochum deliberauit cum eis amicitias copulare: mittens Romam amicos suos: Eupolemum filium Ioannis & Iasonem Eleazari: rogabatque per eos Romanos auxiliares sibi & amicos esse: & Demetrio scribere quatenus non confligeret cum Iudaeis. Cuius uenissent Romam legati Iudae: senatus eos libenter excepit: & ea quae petierunt celeriter annuit. Faciens ergo ob hoc senatusconsultum: exemplum quidem ad Iudaeam transmisit: ipsum uero tabulis aereis scriptum in capitolio collocauit. Erat autem huiusmodi senatusconsultum: de auxiliis & de fide circa gentem Iudaeorum. Neminem subiectorum Romanis debellare contra gentem permittimus Iudaeorum: nec alicui bellanti praebendum auxilium censuimus: triticum aut naues: aut pecunias:

& si quis contra iudæos putauerit eē bellandum: sciat eis nos auxilia præstaturus: & rursus si Romanorum quilibet inuaserit. terram: iudeos eis omnibus modis obstaturos. Et si quid de hoc pacto gēs Iudæorum uoluerit uel addere: uel auferre communi sententia populi Romani faciendum esse conuenit. Scriptum est autem hoc senatusconsultum per Eupolemum Ioannis filium: & iasonem Eleazari: sub principe sacerdotum iuda: duce Symone fratre ipsius. Hæc quidem prima inter Romanos & iudæos amicitia cognoscitur contigisse.

Quod rursus post mortem Nicanoris ad iudæam Bachides transmissus triumphauit: & quemadmodum pugnans prostratus est. CAP. XVIII.

Demetrius autem nunciata sibi morte Nicanoris: & perditione militiæ: rursus ad iudæam Bachidem cum exercitu destinauit. Qui ab Antiochia egressus: peruenit ad iudæam & in Arbellis ciuitate Galileæ castra constituit: & eos qui ibi in speluncis habitabant cum multi ad eas confugissent captos suis partibus aggregauit: exindeque mouens: ad Hierosolymam properabat. Qui audiens iudam in aliqua uilla nomine Barziton castra locantem: contra eum alacriter festinabat cum peditum uiginti milibus: & equitum duobus milibus. Iudæ uero fuerunt omnes duo milia. Qui multitudinem Bachidis timentes tētoriaque relinquentes: fugerunt omnes præter octingentos. Iudas autem propriis militibus destitutus: & hostibus imminentiibus: nec tempus habens congregandi exercitum non dubitabat cum octingentis pugnam contra Bachidem committere hortatusque suos: ut hostes inuaderent: & pugnam uiriliter sustinerent: cum illi dixissent: se non esse ad tantam magnitudinem exercitus idoneos: & suaderent nunc quidem discedere: & a periculis liberari postea uero inimicis collectis uiribus obuiate: nō hoc inquit uideat solis aspectus ut terga mea hostibus nudem: sed licet omnimodo immineat perire pugnantem: fortiter stabo: omnia uiriliter perferens futura pericula. Bachides uero producens de castris exercitum ad prælium: præparabat equites in utroque cornu disponensque fundibularios leuiorē & arcarios ante omnem aciem: ipse in dextro cornu constitit. Qui cum sic aciem ordinasset: iussit tubicinem signum dare. Hoc idem faciens & iudas: committit cum hostibus pugnam: & constanter amobus certantibus: prælium usque ad occasum: solis extensum est. Videns uero iudas Bachidem cum electis suis in dextro cornu ordinatum congregans animosiores uiros inuadit illam partem exercitus: & configens ibi ordinem eorum diripit: & in medios ad fugam conuertit: secutus eos usque ad Gazara. Videntes ergo fugam dexteræ partis in sinistro cornu erant: circumuenerunt: & iudam sequentem in medio eum obsederunt. Qui fugere minime ualens: circumseptus ab hostibus: stans pugnat cum suis: multosque interficiens aduersariorum: percussus interiit. Iuda uero interfecto: socii eius tali dūce priuati: terga uerterunt. Cuius corpus ab hostibus sub pacto Symon & ionathas fratres redimentes: perduxerunt ad Modin uillam: ubi & pater eorum sepultus erat: lugēte eum per multos dies populo Hæbreorum: & honorante secundum communem & legitimam consuetudinem. Finis quidem talis iudam inuēit: uirum fortem & magnum & bellicosum: & mandatorum patris sui memorem: & omnia pro libertate ciuium & facere & pati paratum. Tali ergo uirtute plenus: magnam sibi gloriam & monimenta seruauit: liberans gentem a Macedonum seruitute. Qui cum principatum sacerdotii tribus annis habuisset: defunctus est.

Incipit liber Tertiusdecimus antiquitatis iudaicæ.

Qualiter Ionathas frater Iudæ: defuncto eo ducatum suscepit. Et quemadmodum Bachidem debellans: facere eum amicitias secum: & a prouincia coegit abscedere. CAP. I.

Quibus modis gens Iudæorum Macedonibus in seruitute eam tenentibus libertatem recæpit: & quod per tanta certamina dux eorum iudas transiens defunctus est: pro ipsis bellans uolumine superiore monstrauius. Post interitum uero iudæ: iterum quicumque erant impii & transgressores patriæ legis: uenerunt contra iudæos: & undique eos pessime molestabant. Aduuabat autem eorum malitiam fames quæ tunc prouinciam omnem occupauit: ut multi propter inopiam necessariorum non tolerantes ambas calamitates famis: & inimicorum: transfugerent ad Macedones. Bachides interea iudæos qui patria relinquerent solennia: & communem uitam eligerent congregans: custodiam eis prouinciæ tradidit. Qui tenentes amicos iudæ Bachidi prodebant: quos torquens crudeliter occidebat. Tantis ergo iudæi calamitatibus oppressi: reliqui ex amicis iudæ uidentes miserabiliter gentem pereuntem ad euntes fratrem eius Ionathan: rogabant eum: ut inuitaretur fratrem suum: & illius erga suam gentem prouidentiam hortabantur: adhiberet: & ne despiceret populum sine defensore pereuntem. Ionatha uero promittente paratum se esse mori: pro cunctis: & credentes eum suo fratri parem existere: ducem iudæorum ordinauerunt. Quod Bachides audiens & timens: ne regi uel macedonibus concitaret bella ionathas: sicut olim iudas dolo eum interficere statuit. Cuius uoluntas non latu